

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній ступінь – «Магістр»

на тему: Організаційно-практичні аспекти обліку і оподаткування
наявності та руху готової продукції тваринництва

Виконала:

Мацак Тетяна Романівна
здобувач спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

Керівник:

Назаренко Олександр Володимирович
професор кафедри обліку і оподаткування

Рецензент:

Костенко Світлана Федорівна
керівник відділу кадрів Управління державної
служби спеціального зв'язку та захисту
інформації України в Сумській області

Суми – 2022

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет

Економіки і менеджменту

Кафедра

Обліку і оподаткування

Освітній ступінь

Магістр

Спеціальність

071 «Облік і оподаткування»

Завідувач кафедри

« 21 » вересня

Затверджую:

М.І. Гордієнко

2021 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Мацак Тетяні Романівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема роботи: Організаційно-практичні аспекти обліку і оподаткування наявності та руху готової продукції тваринництва.

2. База практичного дослідження:

ФГ «НАТОН» Сумського району, Сумської області

керівник роботи **Назаренко Олександр Володимирович, д.е.н., професор**

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по університету від

04.05. 2022 р. № 498-н

3. Строк подання здобувачем закінченого проекту (роботи) 12 грудня 2022 року

4. Вихідні дані до проекту (роботи):

зведені документи, статутні та установчі документи, фінансова, статистична та податкова звітність, законодавчо - нормативні акти з питань обліку, оподаткування, формування показників звітності, монографії, фахові наукові статті та доповіді на міжнародних науково-практичних конференціях з питань сучасного стану та вдосконалення обліку, аналізу, оподаткування та контролю готової продукції тваринництва.

5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

розглянути трактування сутності готової продукції тваринництва;

вивчити законодавчо-нормативну базу з теми дослідження;

провести підбір та аналіз наукових літературних джерел з тематики дослідження;

оцінити ефективність ведення обліку готової продукції тваринництва;

надати рекомендації щодо удосконалення обліку готової продукції тваринництва;;

надати рекомендації щодо удосконалення облікової політики в організації;

сформулювати висновки.

6. Дата видачі завдання

« 21 » вересня 2021 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів підготовки кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення та затвердження теми дослідження, складання плану – графіку виконання роботи	вересень 2021 р.	
2.	Підбір та аналіз літературних джерел, підготовка першого теоретичного розділу	жовтень - грудень 2021 р.	
3.	Збір аналітичної інформації, обробка результатів дослідження та підготовка другого розділу роботи	січень-липень 2022 р.	
4.	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи	вересень - жовтень 2022 р.	
5.	Підготовка висновків, пропозицій та узгодження з керівником	листопад 2022 р.	
6.	Підготовка кінцевого варіанту кваліфікаційної роботи	грудень 2022 р.	
7.	Опрацювання зауважень керівника, перевірка на автентичність	01-05 грудня 2022 р.	
8.	Рецензування кваліфікаційної роботи	05-07 грудня 2022 р.	
9.	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедрі, деканат	12 грудня 2022 р.	
10.	Підготовка доповіді, презентації до кваліфікаційної роботи та її попередній захист	12-14 грудня 2022 р.	
11.	Захист кваліфікаційної роботи	15-16 грудня 2022 р.	

Здобувач вищої освіти за
другим (магістерським) рівнем _____

Мацак Т.Р.

Керівник роботи _____
Перевірку на автентичність проведено. _____
Кваліфікаційна робота допущена до захисту _____
Гарант освітньої програми _____

Назаренко О.В.

Баранік Н.М.

Назаренко І.М.

Декан факультету економіки і менеджменту _____

Лищенко М.О.

АНОТАЦІЯ

Мацак Т. Р. Тема роботи: Організаційно-практичні аспекти обліку і оподаткування наявності та руху готової продукції тваринництва. - Рукопис

Кваліфікаційна робота на здобуття ОС «Магістр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», Сумський національний аграрний університет, Суми, 2022.

В кваліфікаційній роботі розглянуто організаційно-практичні аспекти обліку готової продукції тваринництва та її оподаткування. Охарактеризована діяльність ФГ «НАТОН», представлені практичні, теоретичних та організаційні рекомендацій щодо обліку готової продукції тваринництва. Розвиваючи тваринницькі галузі у нас є можливість протягом всього року забезпечити рівномірне виробництво продукції, надходження коштів з її реалізації та більше використання основних виробничих фондів і трудових ресурсів. Окрім цього, галузі тваринництва використовують відходи рослинництва, а для нього виробляють цінні органічні добрива, розкрита вся значимість галузі тваринництва.

Задля виконання широкого спектру дій в сфері обліку готової продукції тваринництва, регулювання відносини між юридичними і фізичними суб'єктами господарювання, враховуючи їх економічні та суспільні інтереси, розглянуте чинне нормативне законодавство. Оскільки важливу роль при виробництві продукції тваринництва має правильно організований облік біологічних перетворень, що являє собою процес виробництва сільськогосподарської продукції, були охарактеризовані об'єкти обліку виробничих витрат у птахівництві, яке є основним завданням діяльності ФГ «НАТОН» виступають кури-несучки. На групу птиць відкривають окремі аналітичні рахунки, на яких відображають витрати на утримання птиць і вихід продукції птахівництва.

Управління підприємством в непростих економічних умовах, що склалися в країні на сьогоднішній день, важко уявити без повноцінної автоматизації, це значно полегшує виконання рутинних операцій. Поширені на сьогодні види автоматизації бухгалтерських операцій і податкового обліку не просто

забезпечують виконання всіх необхідних функцій, але й дають можливість ефективно оцінювати результати діяльності. Повний перехід на автоматизацію в ФГ «НАТОН» і є основним методом вдосконалення обліку. Крім того, автоматизація знижує ризик помилок в документах і дозволяє ефективніше використовувати кадрові ресурси, перенаправляючи їх на виконання інших завдань.

Крім вищевказаного, була обґрунтована необхідність удосконалення облікової політики щодо обліку готової продукції тваринництва. Виділені шляхи оптимізації податкового навантаження організації. Визначено переваги та недоліки в існуючих методах управління та надано рекомендації, щодо їх удосконалення.

Ключові слова: облік, готова продукція тваринництва, оптимізація податків, облікова політика, автоматизація обліку, електронний документообіг.

SUMMARY

Matsak T. R. Work topic: Organizational and practical aspects of accounting and taxation of the availability and movement of finished livestock products. – Manuscript.

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 071 "Accounting and taxation", Sumy National Agrarian University, Sumy, 2022.

In the qualifying work, the organizational and practical aspects of accounting for finished livestock products and their taxation are considered. The activity of Farming "NATON" is characterized, practical, theoretical and organizational recommendations regarding the accounting of finished livestock products are presented. By developing the animal husbandry industry, we have the opportunity throughout the year to ensure the uniform production of products, the receipt of funds from their sale and greater use of the main production assets and labor resources. In addition, the animal husbandry industry uses plant waste, and valuable organic fertilizers are produced for it, the full significance of the animal husbandry industry is revealed.

In order to perform a wide range of actions in the field of accounting for finished livestock products, regulating the relationship between legal and physical economic entities, taking into account their economic and public interests, the current normative legislation was considered. Since the properly organized accounting of biological transformations, which is the process of production of agricultural products, plays an important role in the production of livestock products, the objects of accounting for production costs in poultry farming, which is the main task of the activity of Farming "NATON", are characterized by laying hens. Separate analytical accounts are opened for a group of birds, which reflect the costs of keeping birds and the output of poultry products.

It is difficult to imagine managing an enterprise in the difficult economic conditions prevailing in the country today without full-fledged automation, which greatly facilitates the performance of routine operations. The types of automation of accounting operations and tax accounting that are widespread today not only ensure the performance of all necessary functions, but also provide an opportunity to effectively evaluate the results of operations. Full transition to automation in Farming "NATON" is the main method of improving accounting. In addition, automation reduces the risk of errors in documents and allows you to use human resources more efficiently, redirecting them to perform other tasks.

In addition to the above, the need to improve the accounting policy regarding the accounting of finished livestock products was substantiated. There are ways to optimize the organization's tax burden. The advantages and disadvantages of existing management methods are identified and recommendations for their improvement are provided.

Key words: accounting, finished livestock products, tax optimization, accounting policy, automation of accounting, electronic document management.

ЗМІСТ

	ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА	11
1.1	Готова продукція тваринництва, як економічна категорія	11
1.2	Нормативне регулювання обліку і оподаткування готової продукції	16
1.3	Теоретичні основи обліку і оподаткування продукції тваринництва	21
РОЗДІЛ 2	ОБЛІК НАЯВНОСТІ І РУХУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА І ВИТРАТ НА НЕЇ В ФГ «НАТОН»	28
2.1	Загальна організаційно-економічна характеристика фермерського господарства «НАТОН»	28
2.2	Організація обліку готової продукції тваринництва в фермерському господарстві	37
2.3	Оподаткування реалізації готової продукції тваринництва	46
РОЗДІЛ 3	ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА НА ФГ «НАТОН»	53
3.1	Вдосконалення облікової політики щодо обліку готової продукції тваринництва	53
3.2	Вдосконалення обліку готової продукції тваринництва	60
3.3	Напрями оптимізації податкового навантаження при реалізації готової продукції	67
	ВИСНОВКИ	74
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	77
	ДОДАТКИ	81

ВСТУП

Актуальність теми. Протягом історичного періоду розвиток економіки можна охарактеризувати значним посиленням ролі виробництва сільськогосподарської продукції у досягненні вагомих соціально-економічних результатів зростання. Надзвичайно актуальним є розвиток сільського господарства і для економіки всього світу в умовах значного перенаселення нашої планети. Тому, розвиток сільськогосподарського виробництва, в якому одним з головних видів продукції є продукція тваринництва - надзвичайно важливе завдання кожної країни. Це і є однією з причин чому готова продукція сільськогосподарського виробництва привертає увагу багатьох дослідників за різними напрямками економічних наук.

Якщо поглянути з боку побудови облікової системи як елемента адаптації агропідприємства до існуючих вимог зовнішнього середовища, саме готова продукція грає роль важливого об'єкту обліку та контролю, так як від коректного обчислення її собівартості та визначення результатів від реалізації готової продукції, залежать фінансові результати діяльності організації і чіткість визначення розміру податків, які підлягають сплаті до бюджету згідно з вимогами податкового законодавства, що діють на сьогоднішній день.

У даному випадку, забезпеченням обліку є забезпечення управлінського персоналу повною інформацією з метою оперативного регулювання процесу реалізації продукції, організації подальшої роботи господарства і запобігання суб'єктивності в момент прийняття рішення, оскільки тільки об'єктивність прийнятих рішень зможе довести організацію до поставлених цілей.

Дослідженнями з питань обліку та оподаткування займалися багато вітчизняних та закордонних науковців. До ряду яких входять: Колібаба О. А. [7], Моссаковський В.Б [12], Правдюк Н. Л. [24], Сук П. Л. [27], Суходукова О.Д [28], Цветкова Н. [30], Colin D [33], Lehenchuk, S.F [34].

Кваліфікаційна робота виконана відповідно до напрямків науково-дослідних робіт Сумського національного аграрного університету з теми

«Теоретичні, методологічні та практичні аспекти трансформації формування та аудиту обліково-звітної компоненти управління підприємств (установ, організацій) в транспарентних умовах інноваційної економіки» (номер державної реєстрації 0122U001378).

Малий досвід українських господарств в середовищі сильної конкуренції і ринкових умовах, неналежний спосіб ведення обліку призводить до низки фінансових проблем. Багато питань щодо обліку і оподаткування готової продукції тваринництва залишаються на сьогодні актуальними і потребують термінового вирішення.

Виходячи з цього темою даної роботи є організаційно-практичні аспекти обліку і оподаткування наявності та руху готової продукції тваринництва.

Метою роботи є побудова практичних, теоретичних та організаційних рекомендацій щодо обліку і оподаткування готової продукції тваринництва та виділення напрямів їх удосконалення.

Для реалізації визначеної мети були поставлені наступні **завдання**:

- розглянути трактування сутності готової продукції тваринництва;
- проаналізувати нормативне регулювання обліку і оподаткування готової продукції на сільськогосподарських підприємствах;
- надати організаційно-економічну характеристику ФГ «НАТОН» та інформацію про специфіку діяльності даного господарства;
- оцінити ефективність ведення обліку у фермерському господарстві;
- обґрунтувати необхідність удосконалення облікової політики щодо обліку готової продукції тваринництва;
- надати рекомендації ФГ «НАТОН», щодо удосконалення облікової політики в організації.
- розглянути напрями оптимізації податкового навантаження;

Об'єктом дослідження обрано фінансово-господарську діяльність Фермерського господарства «НАТОН» Сумського району Сумської області.

Предметом дослідження виступають теоретико-методичні, організаційні практичні основи обліку і оподаткування продукції сільськогосподарського

фермерського господарства.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативні документи України, Національні положення стандарти бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності, праці вітчизняних і закордонних вчених з питань обліку, оподаткування, контролю, аналізу наявності та руху готової продукції, спеціалізовані періодичні видання, навчальні посібники, а також ресурси всесвітньої мережі Інтернет. Практичну інформацію для дослідження нами було отримано безпосередньо в базовому фермерському господарстві, зокрема використовувались накази керівництва, первинні документи, форми статистичної, фінансової та податкової звітності тощо.

Наукова новизна дослідження полягає в:

- запропоновано запровадження автоматизації облікового відображення готової продукції птахівництва через імплементацію електронного документообігу та мінімізацію його паперової компоненти;
- удосконалено метоку і організацію оперативного обліку, визначено склад інформаційних запитів, що будуть отримуватись на його засадах;
- з метою вдосконалення ведення обліку готової продукції тваринництва фермерського господарства, розроблено рекомендації щодо оптимізації облікового штату та перерозподілу функціональних обов'язків облікових працівників;
- запропонована трансформація облікового забезпечення «1С: Підприємство 8.3 Бухгалтерія Сільськогосподарського підприємства для України» на «BAS Бухгалтерія», задля полегшення вирішення комплексу питань, поставлених перед бухгалтерською службою;
- розроблено схему оптимізації податків, яка дозволяє визначити ефективність та законність обраних способів оптимізації на фермерському господарстві.

Практична значимість одержаних результатів полягає в тому, що вони є основою для прийняття рішень з удосконалення облікового процесу господарства.

При написанні кваліфікаційної роботи використовувались такі **методи дослідження**: монографічний метод, саме при дослідженні обліково-економічної категорії «готової продукції»; абстрагування і логічного узагальнення, під час відображення результатів проведеного дослідження і їх узагальнення, формування висновків, аналітичні методи були використані під час проведення аналізу результатів діяльності досліджуваного господарства та нюансів його обліку та контролю готової продукції, а також визначення пропозицій щодо їх вдосконалення.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки роботи доповідалися, обговорювалися і отримали позитивну оцінку на 2 Науково-практичних конференціях: Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації» (22 листопада 2022 р., м. Суми); Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та перспективи розвитку економіки: світові та національні аспекти» (18 листопада 2022р., м. Одеса).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 2 тези доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 34 найменувань, додатків. Основний текст викладений на 70 сторінках комп'ютерного тексту, робота містить 7 таблиць, 12 рисунків, 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

1.1 Готова продукція тваринництва, як економічна категорія

Результатом виробництва є створення готової продукції. Лише в повній мірі закінчивши обробку на підприємстві і пройшовши всі етапи технічного випробовування, приймання, комплектування, згідно з умовами договору замовника та відповідаючи стандартам або затвердженим технічним умовам, не потребуючи додаткової обробки в господарстві, передавши замовнику – продукцію можна вважати готовою.

Матеріальним результатом у виробничій діяльності будь-якого господарства є готова продукція.

З погляду Бутинця Ф. Ф. готовою є продукція, яка має повністю закінчену обробку, є укомплектованою і пройшла всі необхідні випробування (перевірки якості), відповідає діючим на сьогоднішній день стандартам чи затвердженим технічним вимогам (має сертифікат або інший документ, який засвідчує високу якість), була прийнята відділом технічного контролю організації та передана на склад або прийнята замовником (за умови якщо продукція здається на місці) відповідно до затвердженого порядку її приймання (оформлена встановленими здавальними документами).

В свою чергу Сопко В. В. дає наступне пояснення готовій продукції – це виріб чи напівфабрикат, робота, послуга, після всіх пройдених стадій технологічної обробки і даному підприємстві, що відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові (покупцеві) згідно діючого порядку прийняття продукції. Чебанова Н. В. трактує, що готова продукція та, яка закінчена в обробці, пройшла випробування, приймання, комплектування згідно з умовами

договорів із замовниками і відповідає технічним умовам та стандартам [7].

Згідно з П(С)БО № 9 в сільськогосподарських підприємствах під поняттям готової продукції розуміють саме товарну продукцію рослинництва, тваринництва, промислових чи обслуговуючих виробництв, також продукцію переробки, що була закуплена у населення з метою подальшої переробки, яка відповідає затвердженим стандартам [19].

Узагальнивши всі вищевказані визначення вченими, можна зробити висновок, що готова продукція – це речовинна продукція, виконані роботи і надані послуги.

У сільськогосподарських підприємствах готова продукція є частиною запасів виготовлених підприємством, що призначені з метою подальшого продажу або внутрішнього використання та не потребують різноманітних технічних або біологічних перетворень.

Підприємство має виготовити продукцію з чіткою відповідністю до укладеного договору, продуманими плановими завданнями по асортименту, кількості та якості, весь час приділяючи значну увагу питанням нарощення обсягів продукції, яка випускається, збільшенню її асортименту та покращенню якості, з урахуванням потреб ринку.

Готова продукція може мати як кількісну, так і якісну характеристику (кг., шт., тощо), або ж не мати взагалі. Проте, в будь-якому ситуації продукція матиме вартісну характеристику.

Продукція, яка має кількісні та вартісні характеристики, передається на склад, і вже звідти буде організоване відвантаження та реалізація покупцю. В окремих господарствах готова продукція не завжди передається на склад, а просто накопичується у самому виробництві, а з нього здійснюється поставка продукції до покупця і реалізація.

Також не передбачає процесу зберігання на складі і продукція, у якої не має кількісних характеристик (тобто здійснені роботи, надані послуги, тощо) [12].

Беручи до уваги галузеву специфіку існування сільськогосподарських підприємств, їх діяльність пов'язана з поняттям сільськогосподарська продукція.

А саме, у П(С)БО 30 «Біологічні активи» трактується, що сільськогосподарська продукція – це актив, одержаний у результаті відокремлення від біологічного активу, що призначений для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання [20].

В Інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку передбачена категорія «продукція сільськогосподарського виробництва», до складу якої належить продукція, що була одержана від власних рослинницьких, тваринницьких чи промислових підрозділів господарства.

Таким чином, для сільськогосподарських підприємств готовою є не тільки продукція, як продукт переробки, що доведений до належного стану використання, а і продукція сільськогосподарського виробництва (наприклад зерно чи зерновідходи, солома, ягоди, плоди, молоко та інше).

Тому, готова продукція для сільськогосподарських підприємств – це частина запасів та сільськогосподарської продукції, виготовлених підприємством, що призначені для подальшого продажу, внутрішнього використання і не потребують технічних та біологічних перетворень.

Тваринництво - це важлива галузь в сільському господарстві, вона дає близько половини його валової продукції. Роль галузі тваринництва визначається його вагомим впливом на економіку сільського господарства, на рівень забезпечення потрібними продуктами харчування для населення.

Одними з поширених напрямків спеціалізації тваринницьких господарств України сьогодні, як і раніше залишаються: в скотарстві – молочне та м'ясне, молочно-м'ясне; у свинарстві – м'ясне, сальне, напівсальне та шкіряне; у птахівництві – яєчне, м'ясне, бройлерне і змішане.

Завжди м'ясо, молоко і яйця були основними продуктами харчування громадян, які можна охарактеризувати високими поживними властивостями. Без них неможливо забезпечити навіть середній рівень харчування.

Одні з найцінніших видів сировини для промисловості постачає саме тваринництво, це: вовна, шкіра, смушки та інше [12]. Розвиток тваринницьких галузей дає можливість продуктивно використовувати трудові та матеріальні

ресурси у сільському господарстві протягом усього року.

Птахівництво є найбільш скоростиглою і економічно вигідною галуззю тваринництва, воно може надати населенню високопоживні дієтичні продукти, такі як: м'ясом та яйцями, що за своєю поживністю домінують над більшістю продуктів харчування, а легку промисловість в свою чергу - сировиною.

Птахівництво в галузі тваринництва можна вважати однією з найменш вибагливих галузей. Оскільки, птиця не є невибагливою до кліматичних умов, тому її розведенням займаються по всій Україні.

По перше, птиця не вимагає для свого утримання капітальних будівель. Завдяки системі утримання, є змога швидко механізувати всі виробничі процеси. Саме завдяки цьому, вирощування птиці є доступним для всіх підприємств на сьогодні.

За останні роки птахівництво продовжує розвиватися на основі спеціалізації і концентрації виробництва, розбудові масштабних, потужних промислових комплексів довкола великих міст та промислових центрів. Спеціалізація птахівництва має значну тенденцію до поглиблення.

Щодо напрямів птахівництва, можна виділити такі як: яйцеве, м'ясне і племінне. Яйцеве (в якому основною продукцією є яйце і побічною м'ясо, що отримується від забою основного поголів'я курей, що було вибракуване). М'ясне – це вирощування курей-бройлерів також розведення гусей, індиків і качок.

Племінний напрям, в якому створюються, удосконалюються та сформуються батьківські форми високопродуктивних гібридів птиці і генетичний матеріал постачається для інших птахофабрик. Також, можуть бути підприємства замкнутого циклу інкубації і вирощування птиці[16].

Існує науково обґрунтована норма споживання яєць, яка розрахована на одну людину на рік, вона становить 280 шт. Супутня продукція птахівництва - це пух і перо, що досить цінні, з них виготовляють подушки, ковдри, галантерейні вироби, а з пташиний послід – слугує добривом для сільськогосподарських культур. І звісно ж відходи інкубації та забою птиці, їх використовують з метою виготовлення кормової муки.

Птиця не є вибагливою до кліматичних умов, це дозволяє розводити її на всій території України. Плюс, вона не вимагає для утримання капітальних будівель чи споруд.

Сама система утримання дозволяє оперативно механізувати усі виробничі процеси. Тому вирощування птиці доступне для всіх підприємств [18].

За останні роки птахівництво постійно розвивається на основі спеціалізації та концентрації виробництва, створюючи потужні промислові комплекси навколо великих міст та промислових центрів. Сама спеціалізація птахівництва має значну тенденцію до поглиблення. Спеціалізовані птахофабрики і птахокомбінати великого масштабу діяльності займаються не лише відтворенням, а й переробкою птиці. В більшості з них наявні цехи для забою та обробки птиці із використанням конвеєрних ліній.

Задля забезпечення товаровиробників продукції птахівництва, племінним матеріалом, наявна схема взаємозв'язків племінних господарств різного рівня між собою та з виробниками товарної продукції: СГЦ – племзавод – племрепродуктори 1-го порядку, племрепродуктори II-го порядку, птахогосподарства – інкубаторно-птахівничі підприємства, населення.

Основним завданням тваринництва є забезпечення населення якісними, калорійними, дієтичними та вітамінізованими продуктами харчування, а промисловість забезпечити сировиною. Окрім того, місце бути екологічному значенню тваринництва, а саме забезпечення землеробства органічними добривами, внесення у ґрунт яких повертає природі значну кількість органічної маси, також сприяє підвищенню його родючості, вмісту гумусу, розвитку мікрофлори, інтенсифікації ґрунтотворного процесу та кругообігу речовин в породі. В останні періоди в Україні відбувається катастрофічне зменшення поголів'я продуктивної худоби, це сприяє сильному занепаду тваринництва [2].

За останні роки значно знизилася кількість сільськогосподарських підприємств, які займаються утриманням поголів'я тварин. Це і може підтвердити тезу, що сільськогосподарські підприємства отримують основну частку доходу з галузі рослинництва. Як приклад, зменшилася частка великих і середніх

сільськогосподарських підприємств, які спеціалізувалися на утриманні ВРХ.

Виходячи з вищевказаного, частка сільгосппідприємств, що займаються тваринництвом, значно знижується.

Спеціалізації, які фактично посилюються в тваринництві:

- сільськогосподарські підприємства, що здійснювали свою діяльність переважно в рослинництві, попри це мали не велику частку тваринництва, переходять на рівномірне ведення обох галузей;

- сільськогосподарські підприємства, що займалися в більшій мірі тваринництвом, зараз нарощують обсяги діяльності у сфері тваринництва, без переходу на інші сфери [4].

Недосконалість ціноутворень чинять лише негативний вплив на розвиток тваринництва, негативно впливає і диспаритет цін на промислову та сільськогосподарську продукцію, і не менш важлива - відсутність державної підтримки. Низькопродуктивна худоба – це одна з головних причин низької якості тваринницької сировини, а також високої трудомісткості і збитковості виробництва продукції даної галузі.

1.2 Нормативне регулювання обліку і оподаткування готової продукції

Бухгалтерський облік часто визначається як інформаційна система, яка вимірює, процеси та передає фінансову інформацію про організацію.

Проте він і сам вимагає постійного забезпечення інформації, в основному нормативною.

Бухгалтерський облік і економічний контроль за безпосередніми витратами сучасних підприємств не можуть повноцінно існувати без належного нормативного та правового забезпечення.

Облік готової продукції включає такий сформований комплекс робіт, при виконанні яких має бути забезпечений своєчасний та якісний облік виробництва, випуску і реалізації готової продукції не лише в цілому за звітній період, але й за менші проміжки часу (зміну чи декаду), контроль за цілістю та своєчасним

відвантаженням готової продукції покупцям.

Основними завданнями обліку готової продукції є:

- постійний контроль за виробництвом готової продукції (робіт чи послуг) в розрізі показників як її обсяг, асортимент, якість;
- комплексний та вірогідний облік готової продукції на складі, систематичний контроль за збереженням і її станом;
- постійний своєчасний та регулярний облік відвантаженої і реалізованої продукції, достовірна і чітка організація розрахункових операцій з покупцями та замовниками;
- облік та контроль дотримання кошторису бюджетних, не прямих та інших витрат, пов'язаних зі збутом продукції;
- забезпечення своєчасного і достовірного визначення результатів від реалізації продукції та їх облік[6].

Щоб виконати такий широкий спектр дій, регулювати відносини між юридичними і фізичними суб'єктами господарювання, враховувати їх економічні та суспільні інтереси, потрібне діюче нормативне законодавство. Тобто, сукупність норм і правил поведінки, що не суперечать державним та індивідуальним інтересам будь-яких підприємств, з обов'язковим урахуванням міжнародного досвіду. Система управління обліком в Україні представлена на рисунку 1.1.

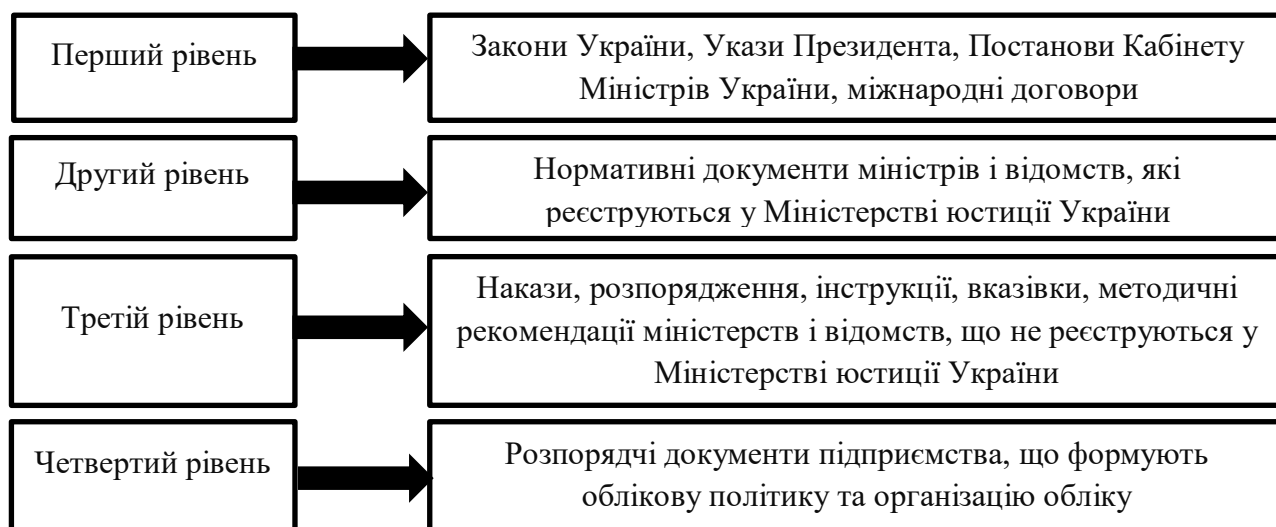

Рисунок 1.1 - Система управління обліком в Україні

Джерело: сформовано автором [2].

- Перший і другий рівні ведення бухгалтерського обліку передбачають чітке дотримання затверджених норм, правил і процедур, недотримання яких несе за собою відповідальність організації відповідно до законодавства.

Попри це визначені правила та процедури дозволяють регулярно використовувати як основний варіант, так і малу кількість альтернативних пропозицій.

- Третій рівень управління переважно передбачає розробку загальної методологічної бази і методологічної бази, що бере до уваги нюанси галузей економіки та вимоги усієї нормативної документації, що належать до першого і другого рівнів управління.

Проте відсутня відповідальність якщо дані документи не виконуються, за умови виключення порушень вимог нормативних актів першого і другого рівня.

Четвертим рівнем ведення бухгалтерського обліку в Україні є внутрішні розпорядчі документи організацій, установ та підприємств, це постанови, накази, рішення та розпорядження, рішення, стосовно організації і ведення бухгалтерського обліку.

Підприємство має право самостійно обрати відповідальність при порушенні внутрішніх нормативних документів

Нормативна база, якою регламентується ведення обліку готової продукції :

- Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 р., він визначає основи регулювання, правову організацію, процес ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності і безсумнівно становить основу бухгалтерського обліку в Україні.

Цей закон діє з 1 січня 2000 року, в той самий час, коли розпочалася реалізація програми змін бухгалтерського обліку з використанням міжнародних стандартів фінансової звітності, які затверджені за постановою №. 1706 р. Кабінету Міністрів України з 28 жовтня 1998 р.

Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" застосовується до всіх юридичних осіб без виключення (компанії, організації, банки і бюджетні установи).

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» точно визначає юридичні принципи організації, регулювання та ведення бухгалтерського обліку і формування фінансової звітності в Україні.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначається мета бухгалтерського обліку і фінансової інформації. За його словами, мета бухгалтерського обліку та фінансової звітності - надати користувачам повну, правдиву і неупереджену інформацію про фінансове становище, операційні результати та рух коштів в організації для прийняття рішень. Цей закон встановлює загальні вимоги для фінансової звітності, тобто, що, на основі облікових даних, підприємство має сформувати звітність, яка підписуються директором та бухгалтером підприємства.

- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи» затверджений наказом Міністерства фінансів України 29 листопада 1999 р. №. 290. Це положення визначає методологічні принципи побудови у бухгалтерському обліку інформації щодо доходів організації та їх розкриття у звітності.

- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» є затвердженим згідно наказу Міністерства фінансів України 31 грудня 1999 р. № 318. Це положення визначає методологічні принципи побудови в обліку інформації щодо витрат і її розкритті у фінансовій звітності.

- План бухгалтерських рахунків, капіталу, активів, господарських операцій і зобов'язань підприємства, є затвердженим згідно наказу Міністерства фінансів України 30 листопада 1999 р. № 291.

- Інструкції щодо застосування плану бухгалтерських рахунків, зобов'язань і господарських операцій організації затверджені згідно до наказу Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291.

- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» є затвердженим згідно до наказу Міністерства фінансів України 20.10.1999 № 246. Дане положення регламентує методологічні принципи побудови в обліку інформації стосовно запасів та розкриття запасів у фінансовій звітності. Загальна структура П(С)БО 9 наведена на рисунку 1.

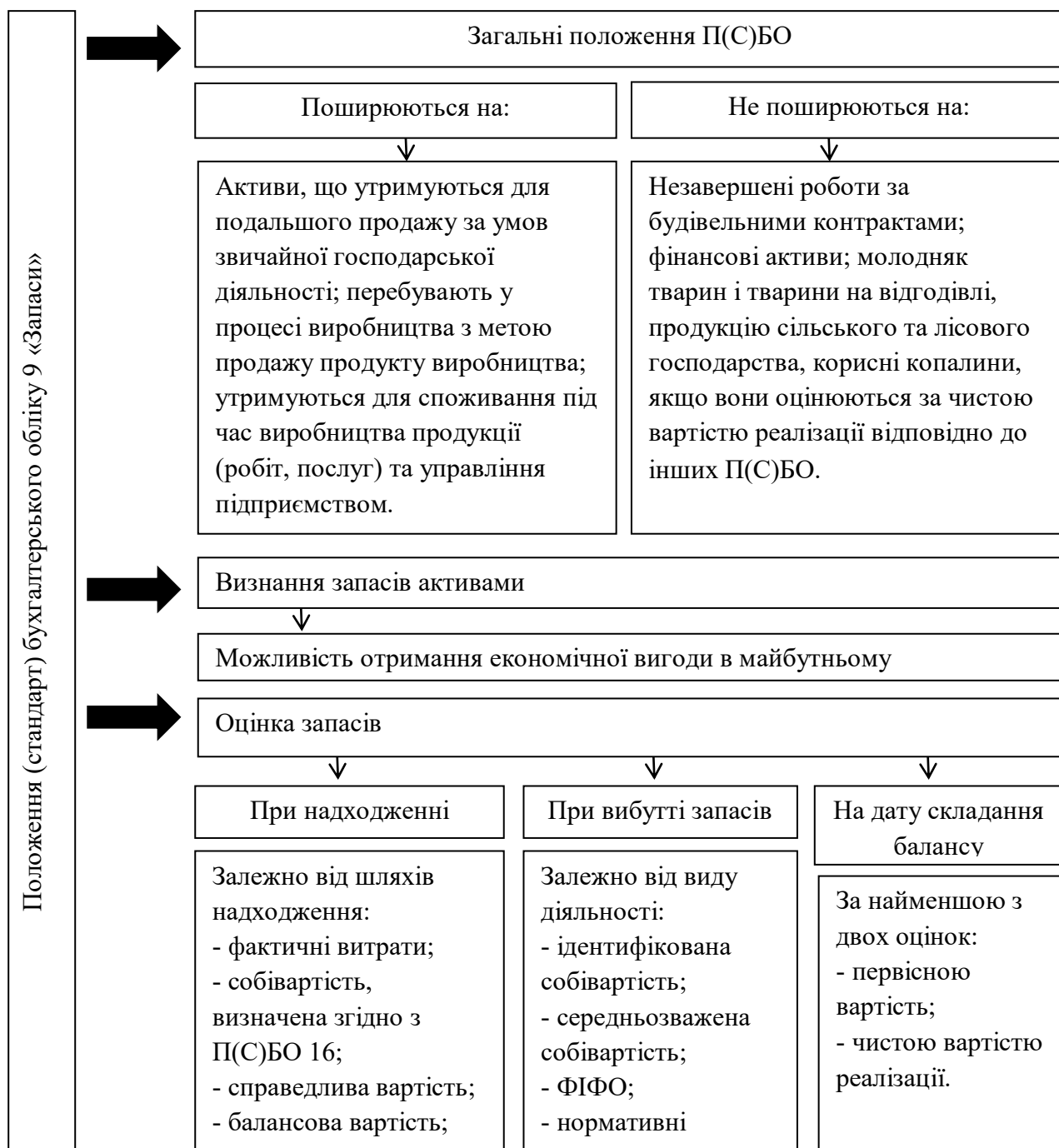

Рисунок 1.2 - Загальна структура П(С)БО 9

Джерело: сформовано автором на підставі П(С)БО 9 «Запаси» [23].

Особлива увага у законодавчо-нормативних документах приділяється формування вартості готової продукції та оцінці її збуту. В бухгалтерському обліку готову продукцію оцінюють за фактичною собівартістю, яка може бути визначена тільки після збору всіх затрат і калькулювання. Також виникає потреба і в постійному, щоденному обліку наявності та руху готової продукції також

визначенні її вартісних характеристик. Саме тому у поточному обліку готову продукцію оцінюють за „твердими” обліковими цінами (середньорічною плановою собівартістю, договірними або оптовими цінами, або за фактичною виробничою собівартістю). Оцінка продукції за „твердими” обліковими цінами дає змогу вести постійний поточний облік незалежно від калькуляції фактичної собівартості. Такі ціни є основою ведення бухгалтерського обліку готової продукції на складах оперативно-бухгалтерським методом [25].

1.3 Теоретичні основи обліку і оподаткування продукції тваринництва

Тваринництво – одна з основних галузей сільськогосподарського виробництва та поділяється на окремі галузі, а саме: скотарство, свинарство, вівчарство, птахівництво, рибництво, бджільництво, конярство, шовківництво, кролівництво, звірівництво.

Кожна з даних галузей включає конкретні виробництва з випуску спеціалізованих видів продукції: скотарство - велика рогата худоба молочного напрямку і вирощування худоби на м'ясо, птахівництво - виробництво яєць та м'яса. Саме тому витрати у тваринництві можна поділити за галузями та видами виробництва[17].

Розвиваючи тваринницькі галузі у нас є можливість протягом всього року забезпечити рівномірне виробництво продукції, надходження коштів з її реалізації та більше використання основних виробничих фондів і трудових ресурсів. Окрім цього, галузі тваринництва використовують відходи рослинництва, а для нього виробляють цінні органічні добрива.

Стрімкий розвиток тваринництва зараз відбувається у надзвичайно тяжких економічних умовах, що зумовлені, низькою купівельною спроможністю населення - з одного боку, та - значним ростом вартості кормів чи інших статей витрат – з іншого боку. І це вимагає від виробників продукції логічного використання наявних матеріальних, грошових та фінансових ресурсів, задля того, щоб виготовлена продукція була вищою за якістю і обов'язково нижчою за

собівартістю і могла зберегти при цьому всьому свою конкурентоспроможність.

Сучасний стан галузі можна охарактеризувати рядом негативних тенденцій, а саме, відсутність можливості підтримувати високу рентабельність для усіх видів продукції тваринництва, внаслідок високої собівартості і трудомісткості. Вирішення проблеми відпускних цін на екологічно чисту тваринницьку продукцію, сталість цін, сприятиме тільки підвищенню ефективності тваринництва [21].

Тваринництво можна характеризувати рівномірним понесенням витрат виробництва і одержанням продукції, на відміну від рослинництва.

Тому бухгалтерський облік, в першу чергу, повинен забезпечувати аналітичний облік витрат за основними видами виробництв та групами тварин, і за основними статтями витрат, а також за внутрішньогосподарськими підрозділами.

В тваринництві об'єктом бухгалтерського обліку загалом, є види тварин: велика рогата худоба, вівці, свині, хутрові звірі також сім'ї бджіл або однорідні групи біологічних активів, що складаються з певних статевовікових груп (корови та бики-плідники основного стада, свині і хряки-плідники основного стада, тварини на вирощуванні та відгодівлі).

Задля узагальнення інформації щодо витрат на виробництво продукції тваринництва Планом рахунків передбачений синтетичний рахунок 23 «Виробництво», до нього відкривається субрахунок 232 «Тваринництво».

Аналітичний облік у тваринництві ведеться за об'єктами, ними є конкретні статево вікові групи тварин та птиці. В кожному підприємстві перелік об'єктів по тваринництву конкретизується в залежності від умов господарювання.

Аналітичні рахунки відкриваються у виробничому звіті чи книзі обліку виробництва. Витрати обліковують за встановленими статтями, а вихід продукції в свою чергу, за її назвою, кількістю і сумою. Синтетичний облік прямих витрат на виробництво продукції тваринництва, крім тих, які використовують рахунки класу 8 «Витрати за елементами», ведеться на синтетичному рахунку 23 «Виробництво», до якого відкривається субрахунок 232 «Тваринництво». За

дебетом цього субрахунку відображаються прямі матеріальні, трудові витрати і виробничі накладні витрати, за кредитом відображаються суми фактичної собівартості продукції тваринництва.

Прямі матеріальні витрати у тваринництві відображають на дебеті синтетичного рахунку 23 «Виробництво», субрахунок 232 «Тваринництво» і на кредиті рахунків 20 «Виробничі запаси» чи 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» [28].

Якщо сільськогосподарським підприємством використовується у своєму плані рахунків клас 8 «Витрати за елементами», тоді прямі матеріальні витрати у цьому випадку покажуть в дебеті синтетичного рахунку 23 «Виробництво», субрахунок 232 «Тваринництво» та на кредиті синтетичного рахунку 80 «Матеріальні витрати», в розрізі відповідних субрахунків.

Одночасно з даним записом проводиться ще один: дебет рахунку 80 «Матеріальні витрати» та кредит рахунку 20 «Виробничі запаси» чи 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети». Отримана з виробництва продукція тваринництва відображається на дебеті синтетичного рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва», субрахунок 272 «Продукція тваринництва» та на кредиті синтетичного рахунку 23 «Виробництво», субрахунок 232 «Тваринництво», тобто витрати на виробництво тваринницької продукції відносять на вартість готової продукції [30].

Аналітичний облік повинен вестися у розрізі видів груп тварин, по яких відбувся падіж у звітному періоді.

Тварини основного стада є основними засобами, на які нараховується амортизація на загальних підставах, проте виявляється, що на практиці це здійснити важче, адже тут потрібно систематично контролювати тривалість перебування в основному стаді індивідуально окремої тварини.

Суттєвою особливістю обліку поточних біологічних активів є те, що отримана сільськогосподарська продукція при первісному визнанні здійснюється оцінка за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу.

Первісне визнання сільськогосподарської продукції зображується в тому звітному періоді, в якому вона була відокремлена від біологічного активу. Згідно цієї оцінки і оприбутковуються додаткові біологічні активи: приплід тварин, саджанці, живці, чубуки, сіянці, розсада тощо[24].

Продукція сільського господарства після її первісного визнання оцінюється та відображається згідно з П(С)БО 9 «Запаси».

Біологічні активи відображаються на дату проміжного та річного балансу за справедливою вартістю, що зменшена на очікувані витрати у місці продажу. Біологічний актив визнається запасом, в тому випадку, якщо він не був використаний в діяльності сільського господарства та утримується з метою продажу.

Значна різноманітність операційних витрат і об'єктів обліку, що використовуються під час біологічних перетворень характеризуються певною економічною однорідністю.

Поєднання економічно однорідних витрат - називають елементом витрат. На всій території України, у тваринництві згідно зі стандартом 16 «Витрати» виділяють окремі елементи операційних витрат, що зображені на рисунку 1.3.

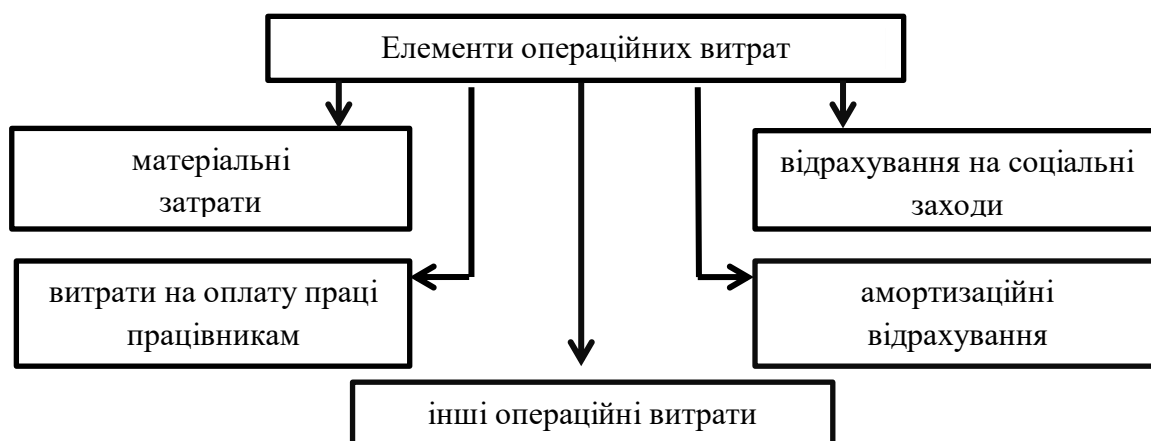

Рисунок 1.2 – Елементи операційних витрат

Джерело: сформовано автором на підставі П(С)БО 16 «Витрати» [24].

Безпосередньо облік витрат в галузі тваринництва пропонується вести згідно статей витрат, що наведені на рисунку 1.3.

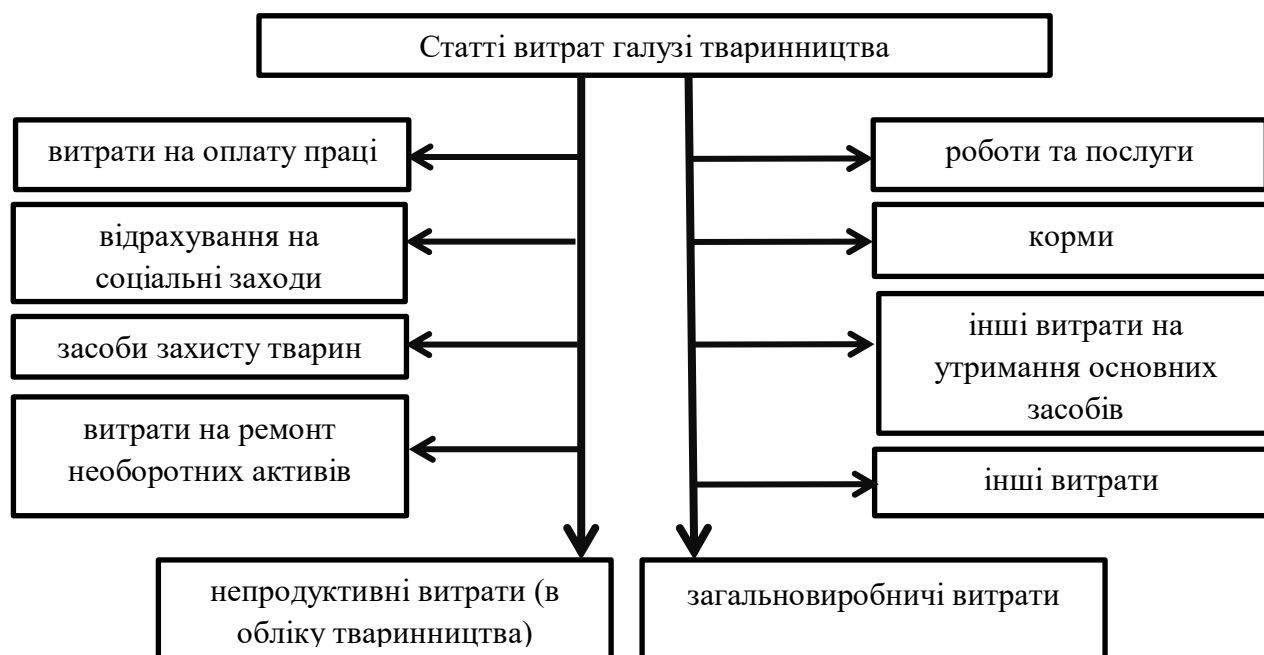

Рисунок 1.3 – Статті витрат галузі тваринництва

Джерело: сформовано автором [7].

У статті «Витрати на оплату праці» відображається основна та додаткова заробітна плата працюючих в тваринництві, безпосередньо зайнятих утриманням певних видів або груп тварин, таких як: доярки, бригадири, скотарі, замінні працівники, телятниці, свинарі, пташники та інші. До даної статті входять оплата праці за митним тарифом, різноманітні доплати та премії, о передбачені за якість продукції чи покращення продуктивності тварин, утримання хворих тварин.

Дебетується субрахунок 232 на суму накопиченої основної та додаткової заробітної плати сільгоспвиробників, а кредитується рахунок 66. До статті «Відрахування на соціальні заходи» включаються внески на державне соціальне страхування та до Пенсійного фонду в розмірі, визначеному сумою нарахованої заробітної плати працюючих в тваринництві. Дебетується субрахунок 232, кредитується 65 рахунок. За статтею «Засоби захисту тварин», обліковується вартість біопрепаратів, які були використані, лікарських та дезінфекційних засобів, що придбані на кошти підприємства, а ще витрати, які пов'язані також з їх використанням і тваринництві. До статті не включено вартість біопрепаратів, лікарських засобів, дезінфекційних засобів, які були придбані на кошти бюджетних асигнувань для цих цілей. На субрахунок 232 дебетується та

кредитується рахунок 20 вартість біологічних препаратів, лікарських та дезінфікуючих засобів, що використовуються у тваринництві.

Стаття "Корми" відображає витрати на корм від власного виробництва та придбаний для годування великої рогатої худоби, птиці та інших тварин.

Витрати, що стосуються транспорту корму з місць їх попереднього перебування (склади, стоги, млини) до місць остаточного зберігання (такі як склад відділу, ферми) відносять на вартість відповідного корму як транспортні витрати. Витрати, які є пов'язані з виготовленням кормів на власних кормокухнях, є потреба обліковувати на відокремленому аналітичному рахунку, субрахунку 232 «Тваринництво» та кожного місяця щомісяця списувати до статті «корми» для відповідних груп тварин, рівно розподіливши до фізичної маси кормів, виготовлених у кормокухнях.

На статті "Роботи та послуги" відображається вартість робіт та послуг, що надаються допоміжним виробництвом на потреби зоотехнічних виробництв, і також третіми організаціями та компаніями. Тут також обліковується вартість енергії, що вироблена електростанцією, оснащеною пристроями доїння і також витратами на опалення за допомогою місцевих котлів, не підключених до центрального котла.

Стаття «Витрати на утримання капіталу» включає відрахування накопиченої амортизації основних засобів тваринництва. Дебетується субрахунок 232, кредитується рахунок 13. Тут відображається вартість паливно-мастильних матеріалів та запасних частин, що використовуються для тваринницьких машин і обладнання, особливо для окремого виду чи групи тварин, а також вартість будівельних матеріалів, що використовуються для ремонту промислових будівель та споруд. Дебетується субрахунок 232, кредитується рахунок 20.

Страхові платежі зі страхування майна розподіляються за статтею «Інші витрати». Дебетується субрахунок 232, кредитується рахунок 65. У цю ж статтю включається частина вартості літніх таборів, що використовуються для тварин, дебетуючи субрахунок 232 та кредитуючи рахунок 39.

У статті «Витрати на організацію виробництва та управління» відображають

частку загальних витрат на виробництво продукції тваринництва, віднесена на даний вид або групу худоби і птиці в порядку їх розподілу. Дебетується субрахунок 232, кредитується рахунок 91.

До статті "Втрати від загибелі тварин" включаються (виключно для бухгалтерського обліку) збитки від загибелі молодняку та відгодівлі, птиці, бджолиних сімей, кролів чи інших тварин, за винятком випадків, якщо збитки викликані природним катастрофи або підлягають сплати винним. Дебетується рахунок 232 на списання вартості загиблих тварин за рахунок господарства та кредитується рахунок 24. У номенклатурі статей витрат на виробництво продукції в племінній справі доцільно вносити додаткові статті: для яєць інкубаційних - вартість закладених на інкубацію яєць.

Що стосується оподаткування, то статтею 165 Податкового кодексу України разом із змінами та доповненнями визначено випадки, коли оподаткуванню підлягають доходи від реалізації продукції власного тваринництва. Зокрема, продаж власної тваринницької продукції, до якої входять УКТ ЗЕД групи 1-5, 15, 16 та 41 - живі тварини, м'ясо та харчові субпродукти, риба і ракоподібні, також молоко й молочні продукти, яйця і мед натуральний, дохід, який вдалося отримати від такого продажу, не вважається оподатковуваним доходом, якщо його річна сукупна сума не перевищує 50 розмірів мінімальної зарплати, що встановленої законом на 1 січня звітного року[17].

При умові, що сума доходу, що отриманий перевищує встановлену суму, людина повинна представити контрольному органу довідку про вирощування, розведення та відгодовування продуктів тваринництва. Ця довідка видається у довільній формі, селищною, сільською чи міською радою, саме за місцем де проживає власник продукції тваринництва[13].

Коли довідка підтверджує виготовлення продукції тваринництва, що продаються безпосередньо платником податків, оподаткуванню ПДФО за ставкою 18% і військовому збору за ставкою 1,5% підлягає той дохід, що складає не більше 50 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового року.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК НАЯВНОСТІ І РУХУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА І ВИТРАТ НА НЕЇ В ФГ «НАТОН»

2.1 Загальна організаційно-економічна характеристика фермерського господарства «НАТОН»

Фермерське господарство засноване для виробництва, виготовлення, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції на засадах підприємництва, здійснення інших видів діяльності, пов'язаних з аграрним виробництвом та дозволених законодавством України.

Індивідуальний податковий номер підприємства: 348786018152, ЄДРПОУ: 34788603.

Детальна інформація міститься у Витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Фермерське господарство є платником єдиного податку IV групи. Також платник податку на додану вартість.

Засновником Господарства є Гузенко Максим Васильович, головою господарства є Гузенко Василь Григорович, та власником 100% статутного капіталу.

Адміністративний центр ФГ «НАТОН» знаходиться за адресою: 42324, Сумська область, Сумський район, село Постольне, вулиця Центральна, будинок 89. Відстань до міста Суми – 36 км.

Зв'язок з містом проводиться автомобільною дорогою, яка проходить через центр селища. Також два підрозділи господарства розташовані на території селища міського типу Степанівка та в місті Путивль.

Згідно Статуту ФГ «НАТОН» основними цілями діяльності фермерського господарства є задоволення власних потреб членів господарства та найманих працівників. Структура управління ФГ «НАТОН» зображена на рисунку 2.1.

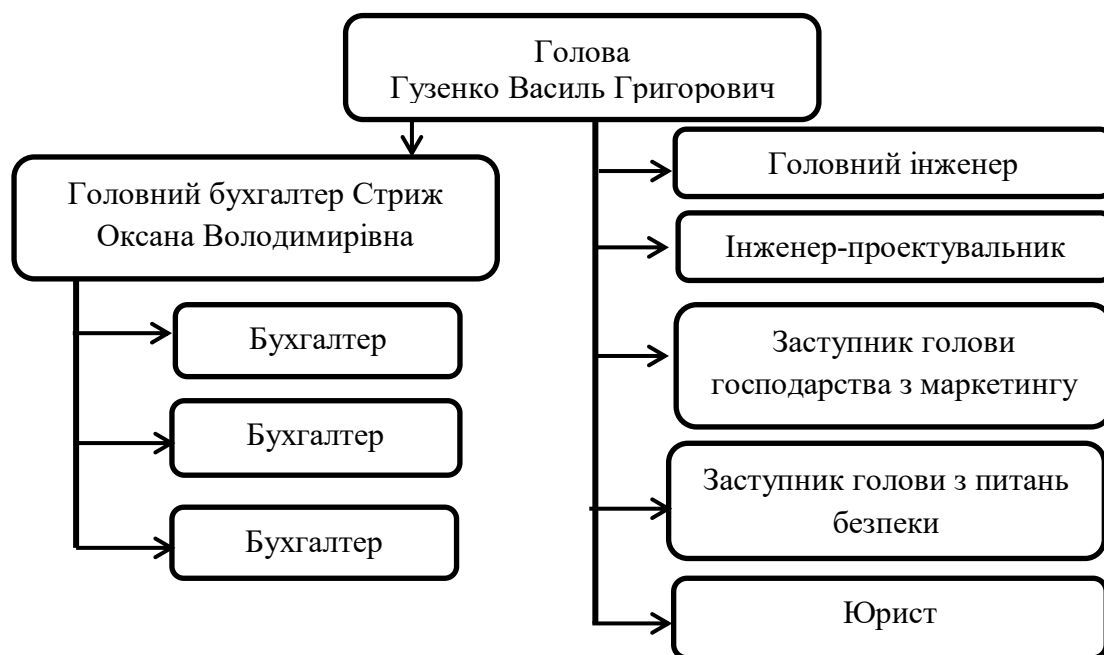

Рисунок 2.1 – Структура управління ФГ «НАТОН»

Джерело: сформовано автором на підставі даних ФГ «НАТОН».

Господарським кодексом України передбачено, що підприємство самостійно визначає свою організаційну структуру, встановлює чисельність працівників, штатний розпис. На даний момент на підприємстві працює 110 осіб.

ФГ «НАТОН» забезпечене необхідною кількістю трудових ресурсів, таблиця 2.1. Рациональне використання трудових ресурсів, високий рівень продуктивності праці здійснює вагомий вплив на підвищення ефективності функціонування всієї структури.

Таблиця 2.1 - Використання трудових ресурсів

Показник	2019р.	2020р.	2021р.	Відхилення (+,-) осіб
Середньорічна чисельність працівників , осіб	103	105	110	7
у тому числі :				
рослинництва	47	45	55	8
тваринництва	24	28	31	7
кормовиробництва	7	10	10	3
Фонд оплати праці всього, тис грн.	1324,6	1731,60	1974,00	652,4

Джерело: сформовано автором на підставі даних ФГ «НАТОН».

Дані таблиці свідчать про те, що протягом 2019-2021 років загальна кількість працівників зросла на 7 осіб, зокрема в рослинництві на 8 осіб, в тваринництві на 7 осіб і в кормо виробництві чисельність працюючих зросла на 3 особи.

Кожен відділ господарства несе відповідальність за виконання своєї аналітичної роботи, розподіл якої зображений у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 - Розподіл аналітичних робіт на ФГ «НАТОН»

Суб'єкти аналізу	Зміст аналітичної роботи
Керівництво	Формулює, визначає, планує, виконує та координує всю діяльність компанії. Ним вирішуються всі проблеми в межах наданого йому права, делегує виконання організаційно-господарських функцій іншим працівникам: заступникам директора, керівникам виробничого підрозділу підприємства та іншим.
Бухгалтерська служба	Вивчає ключові показники діяльності господарства, визначає собівартість продукції, проводить аналіз витрат собівартість продукції рослинництва і тваринництва, аналізує виробництво готової продукції, визначає рівень продуктивності праці, використання робочого часу і фонду оплати праці.
Агрономічна служба	Аналізує забезпеченість земельними фондами і раціональність їх використання, контролює дотримання строків, якості та обсягів роботи у рослинництві, проводить аналіз виконання поставлених завдань щодо виробництва та якості продукції.
Зоотехнічна служба	Контролює наявність та рух курей, аналізує рівень продуктивності тварин, виробництво та якості продукції тваринництва, веде постійний контроль за станом кормової бази та кормовиробництва. Здійснює контроль за наявністю і рухом птиці, проводить аналіз рівня продуктивності тварин, виробництва і якості тваринницької продукції, здійснює постійний контроль за кормовою базою і кормовиробництвом.
Ветеринарна служба	Реалізує профілактичну роботу в центрах утримання курей, виконує обов'язки стосовно дотримання зооветеринарних вимог по утриманню птиці.
Виробничий відділ	Доглядає за курами-несушками, відповідає за забезпечення всієї оперативної, виробничої роботи.
Інженерно-технічна служба	Перевіряє стан автомобілів, комбайнів, тракторів та іншої техніки в сільському господарстві та виробничого обладнання. Здійснює аналіз графіку ремонту обладнання, аналіз ефективного та доцільного користування обладнанням, паливно-мастильними матеріалами і запасними частинами.

Джерело: сформовано автором на підставі даних ФГ «НАТОН»

Землі ФГ «НАТОН» розташовані в місці, де клімат помірно-континентальний і цілком відповідає рисам клімату лісостепової зони України. Динаміка земельних угідь у користуванні наведена у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 - Динаміка земельних угідь у користуванні ФГ «НАТОН»

Види угідь	2019 р.	2020р.	2021р.	Відхилення (+,-), га
Сільськогосподарські угіддя, га	369,62	571,52	1231,49	861,87
в тому числі Рілля	333,40	515,00	1174,51	841,11
Інші угіддя	36,22	56,52	56,98	2,76

Джерело: сформовано автором на підставі даних ФГ «НАТОН»

Фермерське Господарство «НАТОН» здійснює свою діяльність на орендованих землях. Землі розташовані в с. Постольному і складають частки паїв мешканців даного населеного пункту. У 2021 р. в порівнянні з 2019р. обсяги сільськогосподарських угідь зросли на 861,87 га. Площа ріллі у 2021 р. у порівнянні з 2019 р. збільшилася на 841,11 га.

А обсяги інших земельних угідь збільшились лише на 2,76 га. Такі зміни в структурі земельних угідь відбулися за рахунок збільшення кількості орендованих земель з кожним роком.

Продукція господарства реалізовується на всій території України. Головна цінність ФГ «НАТОН» - висока якість товарів і послуг, що надаються.

Клієнти підприємства цінують оперативність поставок, професіоналізм та гнучку цінову позицію.

ФГ «НАТОН» подає до контролюючих органів фінансову, податкову, статистичну та іншу звітність в електронному вигляді з допомогою системи електронного документообороту «М.Е.Дос».

Важливою складовою господарства є облік у птахівництві, який ведеться за первинними документами, а систематизувати весь рух первинної документації працівникам бухгалтерії вдається завдяки програмі «1С: Підприємство 8.3 Бухгалтерія Сільськогосподарського підприємства для України».

Для забезпечення раціональної організації обліку товарів ФГ «НАТОН»

дотримується суворого порядку оформлення операцій з руху товарів. Фермерське господарство проводить в установленому порядку перевірки наявності товарів і вчасно відображають в бухгалтерському обліку результати перевірок.

Підприємство займається як оптовим так і роздрібним продажем яєць. В місті Суми знаходиться дві торгові точки, також в місті Путивль, де відбувається безпосереднє отримання товару здійснюється роздрібний продаж населенню.

З 2018 року ФГ «НАТОН» здійснює поставки товару в мережу супермаркетів «ЕКО маркет».

З моменту отримання яєць і до моменту поставки покупцю працівники дотримуються норм та правил організації зберігання товару.

Яйця знаходяться в спеціально відведених складах з дотриманням норм рівня температури.

Готовим товаром для продажу є той, обробка якого повністю закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам.

Птиця на фермерському господарстві утримується з метою отримання яєць, динаміка поголів'я дорослої живої птиці зображена на рисунку 2.2.

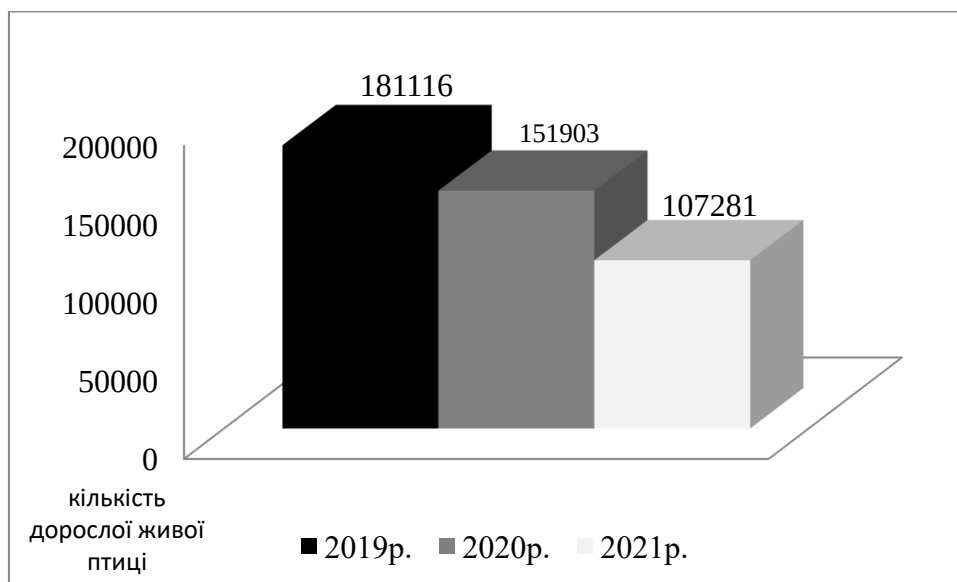

Рисунок 2.2 – Динаміка поголів'я дорослої живої птиці на ФГ «НАТОН», голів

Джерело: сформовано автором на підставі Звіту про виробництво продукції тваринництва та кількість сільськогосподарських тварин ФГ «НАТОН».

Молодняк живої птиці утримується з метою одержання яєць в подальшому, динаміка молодняку живої птиці зображена на рисунку 2.3.

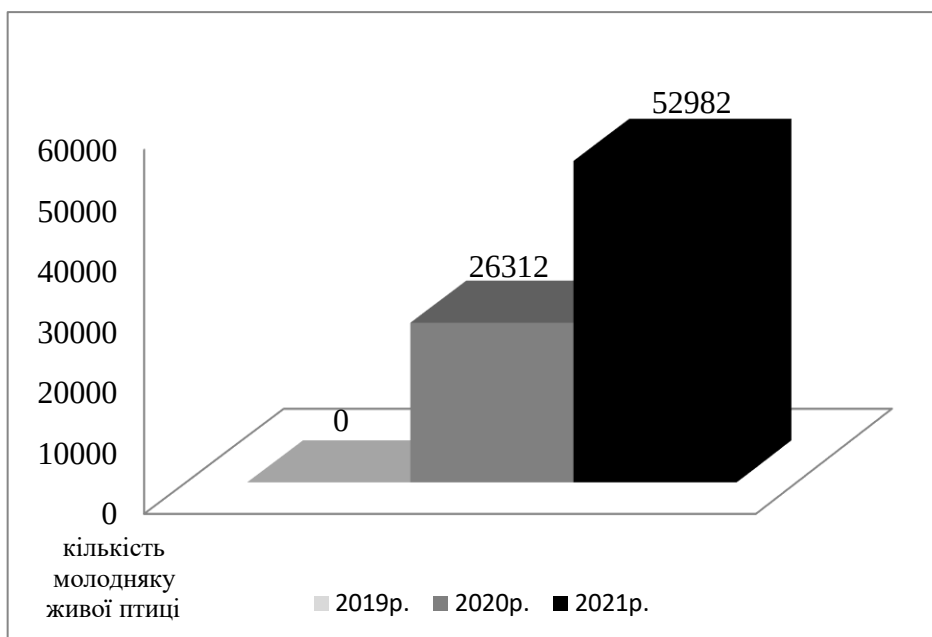

Рисунок 2.3 – Динаміка поголів'я молодняку живої птиці на ФГ «НАТОН», голів

Джерело: сформовано автором на підставі Звіту про виробництво продукції тваринництва та кількість сільськогосподарських тварин ФГ «НАТОН».

Яйця є основною продукцією тваринництва на ФГ «НАТОН», їх динаміка зображена на рисунку 2.4.

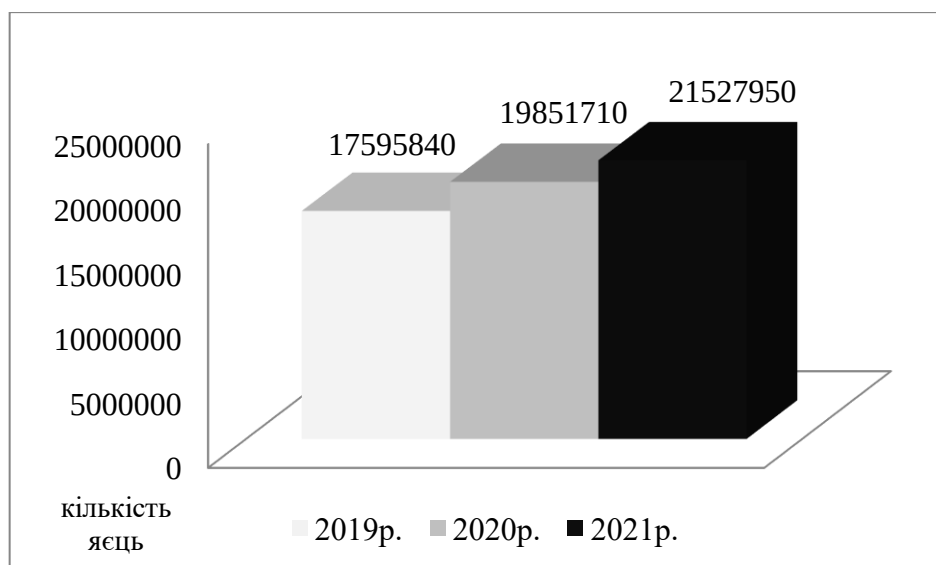

Рисунок 2.4 – Динаміка одержаних яєць на ФГ «НАТОН», шт.

Джерело: сформовано автором на підставі Звіту про виробництво продукції тваринництва, кількість сільськогосподарських тварин і забезпеченість їх кормами ФГ «НАТОН».

Дані діаграми свідчать про те, що 2021р. на ФГ «НАТОН» порівняно з 2019р. значно зменшилась кількість птиці, яка утримується, а саме на 73 835 голів, оскільки її кількість у 2021р. складала 107 281 голову, а у 2019р. 181 116 голів.

Молодняк птиці в свою чергу з'явився з 2020р. і її чисельність склала 52 982 голови. Такі зміни відбулися за рахунок заміни-оновлення кур-несучок, з більш зрілих на молодняк.

З проведеного вище аналізу маємо причину збільшення кількості одержаних яєць, у 2021р їх кількість складала 21 527 950 шт, у 2019р. 17 595 840, тому у 2021р. порівняно з 2019р. їх кількість зросла на 3 932 110шт.

Для розрахунку був використаний Звіт про виробництво продукції тваринництва, кількість сільськогосподарських тварин і забезпеченість їх кормами ДОДАТОК А.

В господарстві утримується 4 види птиці, основною метою їх вирощування є отримання яєць. Продуктивність птиці у 2021 році зображена у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Продуктивність птиці на ФГ «НАТОН»

№ п/п	Вид птиці	Кількість, гол.	Кількість отриманих яєць, шт.
1	Курка «Фоксі-Чік»	52 000	8 380 200
2	Курка «Легбар»	45 500	6 824 560
3	Курка «Мадьяр»	23 700	2 222 890
4	Курка «Загорська лососева»	39 063	4 100 300
5	Разом	160 263	21 527 950

Джерело: сформовано автором на підставі даних ФГ «НАТОН».

Перевагу має вид курки «Фоксі-Чік», питома вага даного виду птиці у 2021р. з усіх чотирьох видів складає 32,45%, за рахунок найбільшої кількості яєць на одну курку, а саме 161 яйце, що на 68 яєць більше від виду курки «Мадьяр».

Товарна продукція є вартістю всієї продукції, виробленої підприємством і Призначеної для реалізації на сторону або для власних невиробничих потреб. Структура товарної продукції ФГ «НАТОН» зображена у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 - Структура товарної продукції ФГ «НАТОН»

Види реалізованої продукції	2019р.		2020р.		2021р.		В середньому за 3 роки	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Кукурудза на зерно	20 544,05	36,60	54 682,39	48,93	42 851,35	37,80	39 359,26	41,63
Гречка	96,68	0,17	189,80	0,17	0	0	143,24	0,15
Насіння соняшнику	11 401 ,46	20,31	29 863,50	26,72	15 707,97	13,86	9 045,73	9,57
Пшениця	0	0	0	0	15 947,86	14,06	15 947,86	16,87
Боби сої	84,36	0,16	0	0	191,28	0,17	132,80	0,14
Яйця	23 133,05	41,22	25 472,61	22,79	36 467,47	32,17	28 357,71	30,00
Приріст свійської птиці	858,94	1,54	1 539,82	1,39	2 217,20	1,94	1 538,65	1,4
Всього по підприємству	56 118,51	100	111 748,12	100	113 353,13	100	94 525,25	100

Джерело: сформовано автором на підставі Звіту про реалізацію продукції сільського господарства ФГ «НАТОН».

Дані таблиці свідчать про те, що за двома напрямками здійснення своєї діяльності: тваринництво та рослинництво, ФГ «НАТОН» отримує: зернові та зернобобові культури, сою, соняшник, яйця та приріст птахів. За отриманими даними ми бачимо, що в 2021 році найбільшу питому вагу в структурі товарної продукції господарства займала кукурудза на зерно – 37,80 %, як один з основних видів діяльності фермерського господарства. Найменшу питому вагу в структурі товарної продукції впродовж 3 років займає гречка, у 2019р. -0,17%, у 2020р. – 0,17%, у 2021р. взагалі припинили реалізовувати. Для розрахунку були використані Звіт про реалізацію продукції сільського господарства за три роки ДОДАТОК Б.

Для ФГ «НАТОН» вартість готової товарної розраховується за діючою ціною реалізації, її рівень залежить від каналів та умов реалізації, якості та кон'юнктури ринку, інших чинників. Це контрольний показник в економічній діяльності, на його основі рахується прибуток усіх галузей та загалом підприємства. При інших рівних умовах матиме тим більші прибутки, чим більші грошові дохід з реалізації та навпаки.

Дати більш точну оцінку діяльності господарства є змога при аналізі фінансових результатів. Фінансові результати господарства протягом трьох років зображені в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 - Фінансові результати ФГ «НАТОН», тис. грн

Стаття	2019р.	2020р.	2021р.	Відхилення (+,-) тис.грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	61 277,2	118 079,3	121 695,1	60 417,9
Інші операційні доходи	206,5	462,2	409,0	388,5
Інші доходи	425,7	633,1	750,6	324,9
Разом доходи	61 909,4	119 174,6	122 854,7	60 945,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(64 145,6)	(94 314,6)	(94 807,4)	(30 661,8)
Інші операційні витрати	(7 596,0)	(8 521,3)	(10 373,1)	(2777,1)
Інші витрати	(930,7)	(841,9)	(182,5)	(-748,2)
Разом витрати	(72 672,3)	(103 677,8)	(105 363,0)	(32 690,7)
Фінансовий результат до оподаткування	(10 762,9)	15 496,8	17 491,7	6 728,8
Податок на прибуток	(-)	(-)	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток)	(10 762,9)	15 496,8	17 491,7	6 728,8

Джерело: сформовано автором на підставі Звіту про фінансовий результат ФГ «НАТОН».

При порівнянні трьох останніх років можна спрогнозувати покращення подальшої діяльності, чи то банкрутство. Доходи підприємства у 2021р. порівняно з 2019р. зросли на 60 417,9 тис. грн., таке зростання з кожним роком спостерігається за рахунок збільшення обсягів виробництва продукції, цьому посприяло збільшення кількості орендованих земель. Через збільшення обсягів виробництва зростали і витрати на них, у 2021р. порівняно з 2019.

Сума витрат зросла на 32 690,7 тис. грн. ФГ «НАТОН» вдало спрогнозувало збільшення прибутку за рахунок збільшення обсягів орендованих земель, що вже в 2021р. дало змогу отримати чистий прибуток у розмірі 17 491,7

тис. грн., чого не вдалося 2019 року. Для аналізу був використаний Звіт про фінансовий результат ДОДАТОК В.

2.2 Організація обліку готової продукції тваринництва на фермерському господарстві

Поточні біологічні активи тваринництва формують особливу групу оборотних активів. Тварини на вирощуванні за своїм економічним змістом (як складова поточних біологічних активів) в галузі тваринництва, є незавершеним виробництвом. Оскільки в результаті біологічних перетворень вони весь час змінюють свою масу та оцінку. Такі зміни є пов'язаними з витратами по утриманню тварин та їх годівлю до моменту реалізації чи забою.

Дуже важливу роль при виробництві продукції тваринництва має правильно організований облік біологічних перетворень, що являє собою процес виробництва сільськогосподарської продукції.

Процес-купівлі продажу продукції виступає заключним етапом грошових потоків з обігу оборотних засобів підприємства, і початком нового процесу виробництва продукції. Саме на даному етапі підприємство отримує додану вартість, компенсацію у грошовій формі виробничих витрат та повної собівартості продукції, збутових витрат і забезпечує отримання прибутку. Із цієї причини, на сучасному етапі розвитку науки і техніки, збутових концепцій в різних галузях промисловості України здійснюється активний пошук найбільш раціональної побудови бухгалтерського обліку і контролю продукції як найважливішої складової фінансово-господарської діяльності підприємств.

Готова продукція охоплює багато напрямів фінансово-господарської діяльності виробничих підприємств, до складу яких в обов'язковому порядку входить збутова діяльність, що передбачає вибір різноманітних варіантів постачання та збуту продукції, із врахуванням можливостей мінімізації логістичних витрат та активізації пошуку цільової аудиторії споживачів. Вибір більш вигідних варіантів реалізації продукції відображує ефективність роботи

підприємства, його імідж серед товаровиробників на ринку та наявність конкурентних переваг.

Об'єктами обліку виробничих витрат у птахівництві, яке є спеціалізацією ФГ «НАТОН» виступають кури-несучки. На групу птиць відкривають окремі аналітичні рахунки, на яких відображають витрати на утримання птиць і вихід продукції птахівництва.

На ФГ облік ведеться за автоматизованою формою. Господарство використовує комп'ютерну програму «1С: Підприємство 8.3 Бухгалтерія Сільськогосподарського підприємства для України».

Вибір фермерським господарством автоматизованої форми бухгалтерського обліку був направлений на вибір зручної комп'ютерної програми, яка відповідає всім завданням в обліку, оподаткування і звітності, попри це вона може бути використана з метою ведення практично всіх розділів бухгалтерського обліку в організації. Використанні автоматизованої форми бухгалтерського обліку дає можливість значно прискорити обробку облікової інформації і передачу її за усіма напрямками.

Для ведення бухгалтерського обліку, формування звітності та забезпеченні контролю за дотриманням фінансової дисципліни на ФГ «НАТОН» виділено окремий структурний підрозділ – бухгалтерія. До його складу входять головний бухгалтер та три бухгалтера.

Окремого економічного відділу у ФГ «НАТОН» не створено, вся економічна робота у ФГ «НАТОН» покладена на головного бухгалтера Стриж Оксану Володимирівну та бухгалтера Дяченко Оксану Олександрівну. Вони відповідають за ефективність економічної діяльності підприємства, розраховують, сплановують і здійснюють контроль руху фінансових потоків, аналізують підсумки фінансової діяльності підприємства, і визначають рентабельність.

В ході здійсненні своєї господарської діяльності, бухгалтерія ФГ «НАТОН» керується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», нормативними актами, які регулюють методики ведення

бухгалтерського обліку в Україні Положеннями бухгалтерського обліку, кодексами і Статутом підприємства.

До основних функцій бухгалтерії на підприємстві є: постійне ведення обліку, процес організації бухгалтерського обліку згідно з законодавством та установчими документами, контроль стосовно вимог при оформленні первинної документації та систематизації інформації, які зазначається у первинній документації на рахунках обліку, з метою забезпечити достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності, здійснення інвентаризації активів і зобов'язань, під час якої здійснюється перевірка і документально підтверджується їх наявність, оцінка та стан, забезпечення складання і подачі на основі даних бухгалтерського обліку в установлені законом терміни фінансової, статистичної, податкової чи іншої форми звітності.

В ФГ «НАТОН» працює 4 бухгалтера, головний бухгалтер, що очолює даний підрозділ господарства, назначається та може бути звільненим зі своєї посади відповідно до наказу керівника підприємства. В ФГ «НАТОН» дану посаду обіймає Стриж Оксана Володимирівна.

Функції головного бухгалтера: забезпечити організацію бухгалтерського обліку в організації, мається на увазі тобто визначає техніку і технологію бухгалтерського обліку, бере участь у створенні облікової політики, займається керівництвом всієї бухгалтерської служби. Більш повний опис обов'язків міститься у Посадовій інструкції головного бухгалтера.

Також вона займається розподілом обов'язків поміж працівниками, здійснює контроль за виконанням покладених на них завдань, контролює як відображаються господарські операції на рахунках обліку, здійснює контроль за передачею оперативної інформації, коректністю нарахування і своєчасністю сплати податків чи інших платежів до Державного бюджету, формуванням та поданням у відповідні періоди звітності до встановлених органів, дотриманням вимог здійснення інвентаризації, має забезпечувати цілісність бухгалтерської документації, оформлення та її передачу в архів.

Між трьома іншими бухгалтерами розподіляються такі функції: здійснення обліку розрахунків з покупцями і замовниками, постачальниками і підрядниками, розрахунки за податками і платежами, також розрахунки з іншими дебіторами, кредиторами за автоматизованою формою бухгалтерського обліку.

За узгодженням з керівником господарства і головним бухгалтером, здійснюють перерахування коштів згідно із договорами, визначеними податками та платежами, операціями, що вже відбулися.

В їхні обов'язки входить підготовка даних для введення їх у фінансову звітність, проведення інвентаризації на ФГ «НАТОН», виявлення можливих надлишків та нестач, облік матеріальних витрат підприємства та відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку, проведення операцій з прийому, обліку, видачі і зберігання грошових коштів та цінних паперів з обов'язковим дотриманням усіх правил, які забезпечують їх збереження, виконання окремих службових доручень свого безпосереднього керівника – Стриж Оксани Володимирівни.

Бухгалтер по зарплаті здійснює нарахування заробітної плати працівникам підприємства, веде контроль за витрачанням фонду оплати праці, здійснює прийом, аналіз і контроль табелів обліку робочого часу, контролює правильність оформлення листків про тимчасову непрацездатність, довідок з догляду за хворими та інших документів, що підтверджують право на відсутність працівника на роботі.

Робочий план рахунків розроблений на основі плану рахунків, затвердженого наказом Міністерства фінансів України №291 від 30.11.1999р.

Станом на кінець 2021 року на підприємстві наявності 160 263 голови свійської птиці. Облік якої ведеться в первинних документах.

Для контролю обсягів витрачених кормів складається Відомість витрати кормів в якій вказується наявність птахів і кількість витрачених кормів. Рух поголів'я та фактичний збір яєць відображають в Картці обліку руху дорослої птиці. При падежу чи іншій причині вибуття птиці оформлюється Акт на вибуття поточних біологічних активів тваринництва.

З метою документального оформлення яєць на сортуванні формується Акт на вихід і сортування добового молодняку в єдиному примірнику. Даний акт підписується керівником цеху, оператором та сортувальником, після цього направляється в бухгалтерію з метою здійснення відповідних відміток в регістрах.

При документальному оформленні вибуття курей чи при забої і падежу розроблюється Акт на вибуття поточних біологічних активів тваринництва. За цим актом обліковується птиця у разі падежу, вимушеного вирізання, чи при забої тварин усіх груп обліку. Акт формується в день забою чи падежу комісією, до складу якої входить зоотехнік, ветеринарний лікар, завідувачий фермою та особою, у якої тварина була на обліку. Після завершення його оформлення, акт направляється в бухгалтерію.

На всі випадки оформлення переведення птиці з однієї статеві-вікової групи в іншу поширюється Акт на переведення тварин із групи в групу в межах поточних біологічних активів. Документ універсальний, застосовується для всіх видів і облікових груп тварин. Він складається зоотехніком, завідувачем фермою, в той день коли відбулося переведення птиці від однієї групи в іншу.

На підприємстві відкритий субрахунок 2133 «Птах за первинною вартістю».

Типова кореспонденція рахунків: Дт 2133 кт 2133 переміщення тварин, Дт 2319 Кт 2133 списання біологічного активу.

При роздрібній торгівлі документальне оформлення передачі товару під звіт продавцю здійснюють шляхом оформлення накладної на переміщення товару до місця продажу, здаванням виручки та залишків товару наприкінці дня в підприємство.

Облік товарів ведеться на рахунку 28 «Товари». За дебетом рахунка відображається збільшення вартості придбаних товарів, за кредитом зменшення вартості реалізованих товарів.

При передачі товару зі складу в магазин чи на безпосереднє місце продажу складається кореспонденція рахунків Дт 282 Кт 281.

Для проведення торгової націнки формується проводка Дт 282 Кт 285.

Кукурудза та пшениця, що вирощується частково йде на кормо виробництво, а частково на продаж. Виготовлені корми згодовуються власним курам-несушкам, що є на підприємстві, а інша частина йде покупцям. Взаємовідносини ФГ «НАТОН» і покупця в торгівлі оформлюються відповідними договорами (контрактами, угодами), якими передбачаються назва товарів, ціна, умови та строки постачання, порядок розрахунків, вимоги щодо якості товару, а також відповідальність сторін за порушення умов договору.

В діяльність підприємства входить створення сприятливих умови для підвищення ефективності птахівництва в цілому, забезпечення населення високоякісним продуктом харчування, витримка значної конкуренції на ринку. Внутрішньогосподарський контроль охоплює всі стадії відтворення -постачання, виробництво, збут готової продукції і всі види діяльності підприємства, пов'язані з господарським процесом.

Облік витрат і виходу продукції птахівництва організовують стосовно технології виробництва. Визначення собівартості здійснюють шляхом ділення витрат по відповідній групі (за мінусом побічної продукції) на вихід продукції.

До побічної продукції крім посліду відносять також пух та перо.

При утриманні великого поголів'я птиці підприємство знайшло досить ефективний спосіб використання гною, який є тим видом продукції, що підприємство отримує від курей протягом всього періоду їх існування. Найпростішим способом використання даної побічної продукції є внесення у вигляді органічного добрива під культури на власні ж поля. Але більш раціонально є створення нового інноваційного продукту – гранульованих добрив.

Керівництвом підприємства було прийняте рішення, що краще зробити внесок в механізоване обладнання, як приклад гнійний екструдер, який здатний переробити гній шляхом розм'якшення матеріалів та надання їм форми. Добриво в такому вигляді вноситься на поля і при зв'язку з водою надає землі поживні речовини. За рахунок зручності транспортування таких добрив на території з менш родючими землями ФГ «НАТОН» отримує в рази більші доходи, ніж при звичайному внесенні гною на поля.

В ході здійснення підприємницької діяльності ФГ «НАТОН» взаємодіє з іншими організаціями та підприємствами, що займаються поставкою матеріальних цінностей, включаючи виробничі запаси, обладнання та інші активи, займаються виконанням роботи, наданням послуг необхідних для забезпечення звичної діяльності підприємства. І як результат цього виникають розрахунки із постачальниками та підрядниками.

При процесі розрахунків із постачальниками та підрядниками ФГ «НАТОН» використовує велику кількість різної документації. Свою чергу, різні постачальники та підрядники використовують різні властиві їм документи.

Первинні документи що формуються при розрахунках з постачальниками і підрядниками є основним джерелом даних для контролю розрахункових відносин за товарними операціями. Під час купівлі товарів укладається договір купівлі-продажу.

Щодо розрахунків з вітчизняними постачальниками і підрядниками, вони здійснюються на підставі документів постачальника: накладних, актів приймання-передачі виконаних робіт (наданих послуг), рахунків-фактур, рахунків, податкових накладних, товарно-транспортних накладних.

Досить поширене використання підприємством рахунка-фактури пояснюється досить зручною формою документу, він поєднує в собі 2 частини: рахунок, що є вимогою оплатити товар та накладну, яка в свою чергу є підтвердженням поставки товару. Даний документ може бути виписаний тільки за умови наступної оплати.

В інших випадках рахунок, як і накладна виписуються відокремлено та можуть надходити від постачальника в різні періоди.

Рахунок, як і рахунок-фактура являть собою форму розрахункового документу, що мають бути акцептовані. Після цього ФГ «НАТОН» передає своєму банку платіжне доручення на оплату купленого товару і в свою чергу, отримує виписку від уповноваженого банку про успішне списання грошових коштів з поточного рахунку банку. За умови коли оплата товару здійснюється за допомогою готівки через підзвітну особу, складається видатковий касовий ордер

на видачу готівки під звіт і звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, разом з квитанцією до прибуткового ордеру, копією розрахункової квитанції з відміткою "сплачено".

Значною перевагою ФГ «НАТОН» при роботі з постачальниками та підрядчиками є забезпеченість спеціальною ліцензійною програмою «YouControl», в якій працює юрист підприємства. Завдяки цій програмі організація має змогу володіти повною інформацією про свого контрагента, а саме: всі судові справи підприємства-постачальника, недотримання сплати податків та інші порушення в процесі своєї виробничої діяльності.

Не рідко трапляються випадки коли програма в прямому сенсі рятує ФГ «НАТОН» від небажаних контрагентів і подальших проблем в роботі з ними.

Для здійснення безготівкових розрахунків підприємство відкриває рахунки в банку. Займається відкриттям рахунків в банку головний бухгалтер підприємства.

Порядок відкриття рахунку в банку: пишеться заява на відкриття рахунку в банку, банку надається копія свідоцтва про реєстрацію підприємства, копія свідоцтва про реєстрацію підприємства в податковій адміністрації і картка із зразками підписів і друком. Після цього банк перевіряє документи, оформляє розпорядження на відкриття рахунку, привласнює підприємству номер особового рахунку.

Банк реєструє всі досконалі операції на надходження і списання засобів по розрахунковому рахунку в спеціальній виписці з особового рахунку, яка видається підприємству за кожен операційний день.

Рахунок 31 «Рахунки в банках» призначено для обліку наявності та руху грошових коштів, що знаходяться на рахунках в банку, які можуть бути використані для поточних операцій. У ФГ «НАТОН» до рахунку 31 «Рахунки в банках» відкритий лише один субрахунок 311 «Поточні рахунки в національній валюті». Важливим завершальним етапом операційної діяльності підприємства є випуск продукції.

До обов'язків бухгалтера з обліку готової продукції входить синтетичний та аналітичний облік готової продукції на складі та контроль за її переробкою та продажем. Згідно переданих зі складу реєстрів бухгалтер систематизує їх завдяки програмі «1С: Підприємство 8.3».

Використовуючи програму «1С:Бухгалтерія 8.3», є змога вести облік виробничих процесів розпочинаючи ще з моменту отримання сировини і до моменту випуску готової продукції. Попри це, виробничі операції автоматично будуть відображатися в бухгалтерському обліку та в податковому.

Протягом місяця витрати, що пов'язані з виробничою діяльністю підприємства, відображаються саме на рахунках обліку витрат.

Повний алгоритм дій бухгалтера, що залучений в обліку операцій виробничого характеру зібраний і програмі в розділі «Виробництво». Готова продукція оприбутковується на складі за плановою собівартістю. Далі, в кінці місяця визначаються залишки незавершеного виробництва, на підставі інвентаризації. І кінцевою операцією в обліку виробництва є розрахунок фактичної собівартості продукції, до вартості якої входять загальновиробничі витрати.

Задня реєстрації факту здійснення передачі матеріалів зі складу на виробництво, господарством використовується документ «Вимога-накладна». А виробничі підсумки випуску продукції кожного дня фіксуються в інформаційній базі документом «Звіт виробництва за зміну». В даному документі вказуються реквізити складу, реквізити підрозділ організації, і продукція є обов'язковими для заповнення та обираються з відповідних довідників.

Для забезпечення раціональної організації обліку товарів ФГ «НАТОН» дотримується суворого порядку оформлення операцій з руху товарів. Проводити в установленому порядку перевірки наявності товарів і вчасно відображають в бухгалтерському обліку результати перевірок.

Підприємство займається як оптовим так і роздрібним продажем яєць. В місті Суми знаходиться дві торгові точки, також в місті Путивль, де відбувається безпосереднє отримання товару здійснюється роздрібний продаж населенню. З

2018 року ФГ «НАТОН» здійснює поставки товару в мережу супермаркетів «ЕКО Маркет».

З моменту отримання яєць і до моменту поставки покупцю працівники дотримуються норм та правил організації зберігання товару. Яйця знаходяться в спеціально відведених складах з дотриманням норм рівня температури. Готовим товаром для продажу є той, обробка якого повністю закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам.

При роздрібній торгівлі документальне оформлення передачі товару під звіт продавцю здійснюють шляхом оформлення накладної на переміщення товару до місця продажу, здавання виручки та залишків товару наприкінці дня в підприємство. Облік товарів ведеться на рахунку 28 «Товари». За дебетом рахунка відображається збільшення вартості придбаних товарів, за кредитом зменшення вартості реалізованих товарів.

2.3 Оподаткування реалізації готової продукції тваринництва

Податки є важливою ланкою фінансових відносин у суспільстві і як форма фінансових відносин виникають одночасно з появою держави.

В часи розвитку ринкової економіки і постійного зростання конкуренції на ринку виробництва і продажу готової продукції тваринництва, підприємства все частіше і частіше з метою збільшення обсягів продажу, розширення своєї клієнтської бази та розширення своєї реклами, свого товару здійснюють акційні продажі готової продукції, як приклад, це реалізація готової продукції за вартістю - 1 грн, реалізація готової продукції з урахуванням значної знижки чи розіграш продукції.

В той же час ці операції мають різні обліково-податкові наслідки, і це вимагає відповідного дослідження з метою виявлення і вирішення проблемних ситуацій, які можуть виникнути, що є пов'язаними з їх обліком та оподаткуванням.

Під час становлення сучасних ринкових відносин в Україні, податки в економіці вже перетворилися на одну з найважливіших статей витрат підприємств, яка не може не відображатися на рівні їх інвестиційної і підприємницької діяльності.

Вплив податків на фінансово-господарську діяльність підприємства здійснюється за допомогою елементів оподаткування, які наведені на рисунку 2.5.

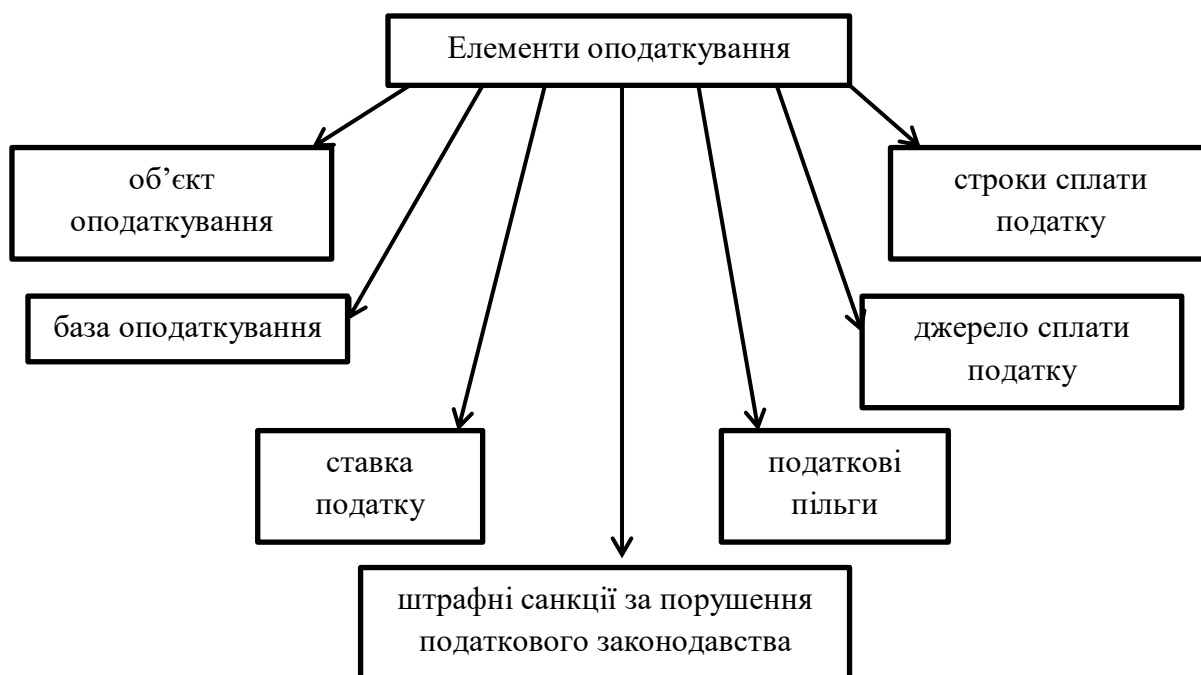

Рисунок 2.5- Елементи оподаткування

Джерело: сформовано на підставі ПКУ [27].

Дія вказаних елементів оподаткування проявляється на показниках фінансово-господарської діяльності господарства, таких як: собівартість та ціна продукції, прибуток від реалізації, обсяг реалізації, імобілізація обігових засобів, платоспроможність і фінансова стійкість підприємства, залишки нереалізованої продукції, чистий прибуток, обсяг залучення кредитів та використання прибутку.

Відносини підприємства з бюджетом визначені чинною в Україні системою податків та інших обов'язкових платежів. ПКУ регулюється і визначення та погашення зобов'язань перед бюджетом, по загальнодержавних податках. Перед місцевими бюджетами, визначається рішенням органів місцевого самоврядування.

ФГ «НАТОН» є платником таких податків та платежів: єдиний податок четвертої групи, податок на додану вартість, з доходів громадян, податок на землю, комунальний податок, з власників транспортних засобів і деякі інші. Єдиний податок четвертої групи сплачується у відсотках від площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які використовуються у власній діяльності.

ПДФО і військовий збір ЄСВ сплачується на загальних підставах.

ФГ «НАТОН» є платником єдиного податку четвертої групи.

Для платників єдиного податку четвертої групи об'єктом оподаткування є площа сільськогосподарських угідь (а саме: ріллі, пасовищ та багаторічних насаджень і сіножатей) та землі водного фонду (такі як: внутрішні водойми, озера, ставки та водосховища), які перебувають у власності сільськогосподарського товаровиробника чи надається йому у тимчасове використання, у тому числі на загальних умовах оренди.

Податок на додану вартість є державним податком, який справляється відповідно до Податкового кодексу України. Згідно з яким об'єкт оподаткування податком на додану вартість - є операції з постачання готової продукції, реалізованої на митній території України або ввезеної на митну територію України.

Саме податку на додану вартість виділене основне місце в усій податковій системі, за ним з'являється необхідність вести облік податкового кредиту - зобов'язання бюджету перед підприємством, та податкового зобов'язання - зобов'язання підприємства перед бюджетом.

Оплачується податковий кредит постачальникам матеріалів чи послуг та іншим кредиторам, зменшує розмір зобов'язань перед бюджетом.

Податкове зобов'язання є загальною сумою податку, яка нараховується до бюджету та має сплачуватися підприємству покупцями за готову продукцію, що відвантажена та замовниками за роботи, що виконані.

Виходячи з вищевказаного, до бюджету сплачується різниця в сумі податкового зобов'язання і податкового кредиту.

Сума ПДВ, яка має сплачуватися до бюджету чи сума податкового кредиту, яка навпаки відшкодовується з бюджету, вираховується на підставі податкової декларації за звітний період. Податок на додану вартість вважається основним податком, оскільки він наповнює державний бюджет. Проте важливим є те, що податок досить нейтральний по відношенню до усіх показників. Наприклад таких як: виробництво, вид продукції, власник, обсяги, оскільки оподатковується тільки додана вартість, а саму оплату здійснює споживач. Проте податок на додану має свої позитивні та негативні сторони, які зображені на рисунку 2.6.

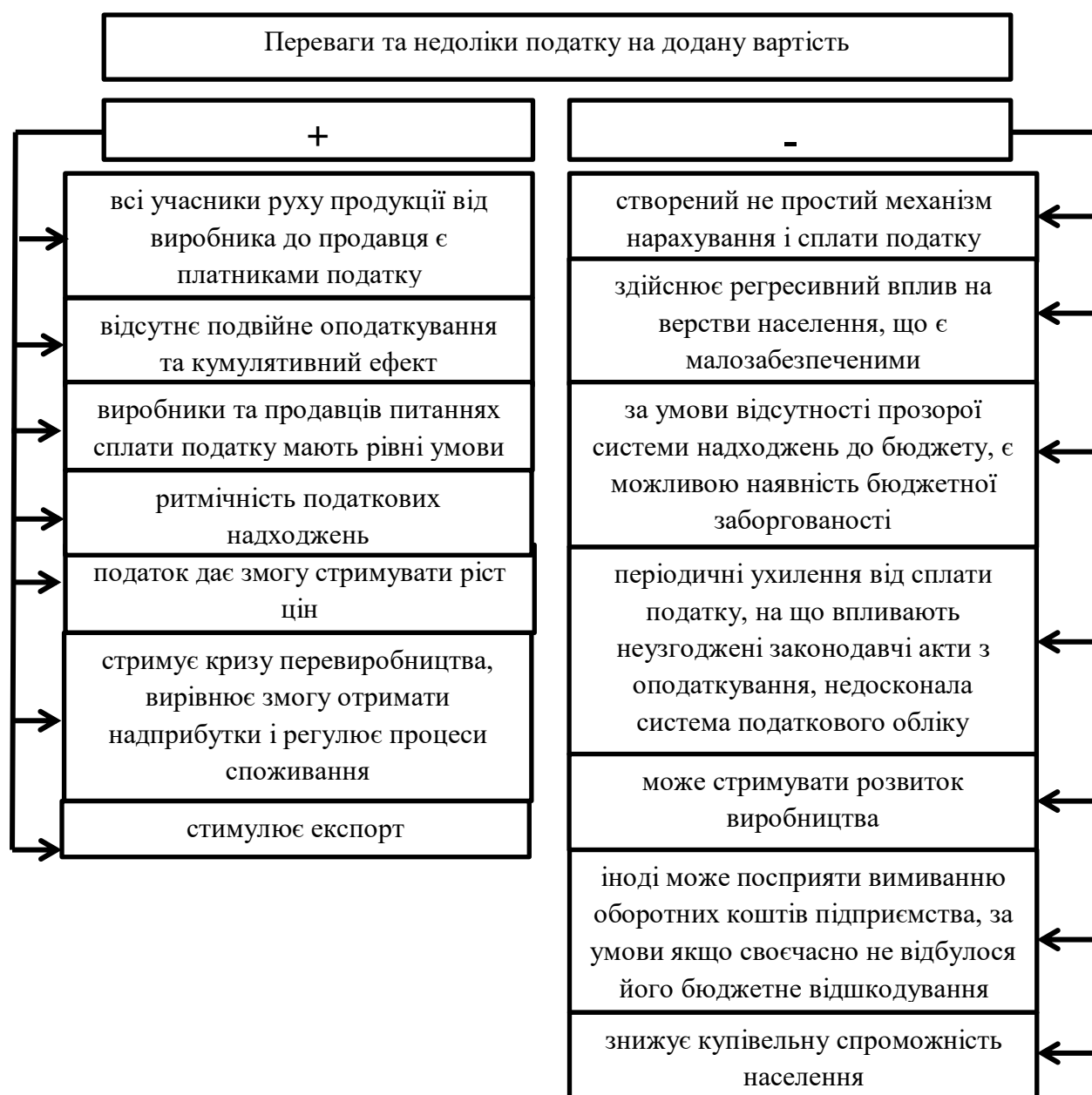

Рисунок 2.6 – Переваги та недоліки податку на додану вартість

Джерело: сформовано автором [5].

На рахунку 64 «Розрахунки за податками і платежами» ведеться синтетичний облік розрахунків підприємства з бюджетом, за усіма видами платежів, також можливих санкцій за порушення податкового законодавства, які також будуть вноситися до доходу бюджету.

За кредитом рахунку 64 здійснюється відображення зобов'язань перед бюджетом в момент нарахування платежів, за дебетом відображається погашення зобов'язань і зменшення на суму податкового кредиту.

З метою фіксації господарських операцій, які відбуваються, підприємством використовується первинна документація.

Податкова накладна є одним з таких основних документів для обліку розрахунків з бюджетом.

Платник податку зобов'язується надавати покупцю товару податкову накладну, вона в свою чергу повинна містити зазначені окремими рядками: порядковий номер, назву юридичної особи, дату виписування, податковий номер підприємства, повну назву отримувача, місце розташування юридичної особи, вартість продажу без врахування податку, ставку податку на відповідну суму податку у цифровому значенні, загальну вартість, яка підлягає сплаті з урахуванням податку. Податкова накладна формується в процесі виникнення податкових зобов'язань продавця, у 2-ох примірниках. Покупець отримує оригінал податкової накладної, а копія лишається у продавця товару. Податкова накладна є розрахунковим документом і одночасно звітним податковим документом. Вона виписується на кожну повну чи часткову поставку товару. Підприємство має зберігати податкові накладні протягом терміну, що передбачений законодавством для зобов'язань зі сплати податків.

Органи Державної податкової адміністрації (податкової інспекції) України здійснюють контроль за коректністю нарахування і сплати податків до бюджету.

На ФГ «НАТОН» відповідальним за своєчасність подання податкових декларацій та сплату податків є головний бухгалтер. Досліджуване підприємство – ФГ «НАТОН» своєчасно здійснює оплату податків, що позиціонує його як надійний суб'єкт підприємницької діяльності. Щоб набути статус платника

єдиного податку четвертої групи фермерським господарством були дотримані всі умови, а саме: є в наявності земельні ділянки відповідного призначення, частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий рік не менша за 75 %. Дотримується і одна з основних умов перебування на даній системі оподаткування - всі розрахунки за відвантажені товари здійснюються в грошовій формі. Фермерське господарство є платником єдиного податку IV групи. Також ФГ «НАТОН» платник податку на додану вартість. ФГ «НАТОН» надає контролюючому органу довідку про самостійне вирощування продукції тваринництва.

Довідка отримується в селищній раді і вона підтверджує вирощування продукції тваринництва, яка була продана безпосередньо платником податку, оподаткуванню ПДФО за ставкою 18% і військовий збір за ставкою 1,5% підлягає дохід господарства, який перевищує 50 розмірів мінімальної заробітної плати, що встановлена законом на 1 січня звітного року.

Виходячи з договірної вартості яєць, з урахуванням загальнодержавних податків та зборів визначається база оподаткування операцій з постачання яєць.

За Податковим кодексом України Фермерське господарство «НАТОН», як платник Єдиного податку 4 групи сплачує податок щоквартально протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу, в розмірах: 10%, 10%, 50%, 30% відповідно. Згідно з принципом нарахування і відповідності доходів та витрат з метою визначення фінансового результату за звітний період, треба порівнювати доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені з метою отримання цих доходів.

Операції з продажу готової продукції впливають на фінансові результати до оподаткування, визначені у фінансовій звітності підприємства згідно з національних П(С)БО чи МСФЗ, в тому звітному періоді, коли відображаються доходи з реалізації даної продукції і витрати, які були понесені для отримання цих доходів. Попри це, доходи, нараховані з продажу готової продукції збільшують фінансовий результат до оподаткування, витрати в свою чергу, у сумі собівартості реалізованої продукції - зменшують даний показник.

Варто зазначити, що і собівартість реалізованої продукції, і виробнича собівартість продукції визначаються згідно з нормами П(С)БО 16. Фермерське господарство реалізує свою продукцію покупцям на підставі укладеного договору, угоди. Відпускається готова продукція покупцю на підставі накладною на відпуск товарно-матеріальних цінностей, вона і є підставою для списання готової продукції підприємством, що виготовляло продукцію, яке здійснювало її відпуск, з метою оприбуткування її підприємством-отримувачем і для дозволу на її вивезення з території, що належить підприємству-постачальнику.

Щодо побудови накладної, то в ній зазначається назва, номенклатурний номер, кількість, одиниця виміру і ціна кожного виду та сорту продукції, яка відпускається. Коли дані готової продукції, що відпускається та вивозиться автотранспортом на сторону, викладені у товарно-транспортній накладній, тоді податковою накладною надається право покупцю, який зареєстрований як платник ПДВ, на включення до податкового кредиту, з віднесенням на дебет рахунка 641 "Розрахунки за податками" витрат щодо сплати ПДВ постачальнику при придбанні матеріальних цінностей, робіт чи послуг. Якщо покупець не представлений платником податку, тоді податкова накладна не надається йому.

Податковий облік сильно пов'язаний і з фінансовим обліком. Їх зв'язок відображається у наступному:

- вони обоє формуються на однакових первинних документах;
- вони фіксують однакові дані та факти господарських операцій;
- дані види обліку ведуть однакові структурні підрозділи підприємств;
- основна частина інформації, що отримується як у системі фінансового, так і податкового обліку призначається для зовнішніх користувачів.

В той же час, результати згідно даних фінансового та податкового обліку можуть різнитися між собою. Введення у систему господарювання таких показників, як валові доходи, валові витрати, складної системи обліку авансів і бартерних операцій, впровадження додаткової громіздкої документації з обліку ПДВ та інших податків значно збільшує витрати на ведення бухгалтерського обліку господарства.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА НА ФГ «НАТОН»

3.1 Вдосконалення облікової політики щодо обліку готової продукції тваринництва

В процесі побудови системи бухгалтерського обліку господарство має можливість обирати способи складу та оцінки бухгалтерських рахунків, способів та процедур ведення обліку на певних ділянках. Вагомою складовою частиною обліково-економічної роботи організації є вибір і обґрунтування облікової політики, саме вона забезпечує якісне функціонування системи бухгалтерського обліку в загальному.

Облікова політика дає змогу реалізувати економічну свободу господарства в умовах ринкової економіки. Відповідно до статті 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» господарство самостійно:

- визначити власну облікову політику;
- обрати форму бухгалтерського обліку, вона є певною системою реєстрів обліку, порядку та способу реєстрації і узагальнення інформації в них з урахуванням дотриманих єдиних засад, що встановлені відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», враховуючи особливості діяльності господарства і спосіб обробки облікових даних;
- розробити систему та форми внутрішньогосподарського обліку і звітності з контролем за господарськими операціями;
- визначити права працюючих на підписання документів;
- затвердити правила документообороту та спосіб обробки облікової інформації разом з додатковою системою рахунків, реєстрів в аналітичному обліку;
- виділяє на відокремлений баланс філії, відділення або представництва, що

мають здійснювати бухгалтерський облік з подальшим включенням їх показників до фінансової звітності підприємства.

Кожна діяльність, проведена операція в господарстві має бути відображена в системі обліку. Передумовою даного відображення є його зручна організація, яка розпочинається на етапі формування облікової політики господарства, ключовою метою якої є забезпечити і надати правдиву інформацію для користувачів організації, для ефективного користування майном і отримання значного результату в ході своєї діяльності.

Направленість облікової політики господарства зумовлена його першочерговими цілями в головних сферах діяльності. Обґрунтованість підходів до її створення і безпосереднього зв'язку разом з функціями управління – є передумовою створення ефективної облікової політики. Саме через це вагомим є визначення місця облікової політики як елементу, який може забезпечити якісне управління діяльністю фермерського господарства.

Облікова політика - це важливий інструментом у формуванні фінансової звітності та ключовий елемент у фінансовому обліку. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (стаття 8) створення облікової політики належить до компетенції керівника чи уповноваженого органу, що керує підприємством відповідно до засновницьких документів.

Відповідальність За організацію бухгалтерського обліку і забезпечення реєстрації фактів здійснення усіх операцій в господарстві у первинній документації, зберігання документів які оброблені, реєстрів а також звітності протягом визначеного періоду, проте не менше ніж три роки, несе відповідальність власник чи посадова особа, що керує підприємством.

Керівником господарства були створені потрібні умови з метою правильного ведення обліку, забезпечене неухильне здійснення кожним підрозділом, службою і працівниками, що причетні до бухгалтерського обліку, правомірних вимог щодо додержання порядку формування та подачі первинних документів. Проте, вдосконалення облікової політики допоможе оптимізувати

роботу та налагодити весь процес обліку в ФГ «НАТОН».

Розрізняють три види господарського обліку: оперативний, бухгалтерський і статистичний. Завдяки ним господарський облік може забезпечити усі сфери управління потрібною інформацією, що застосовується на державному рівні з метою планування, стимулювання, створення нормативів, аналізу і контролю. Кожен вид господарського обліку має своє місце та роль в цілісній системі бухгалтерського обліку і статистики.

Бухгалтерський облік як система взяла свій початок у 15 столітті і всі попередні рахунки мали переважно оперативний характер, провідне місце посів оперативний облік, він був попередником бухгалтерського обліку.

На сьогодні оперативний облік охоплює різні процеси та операції переважно виробничо-технічного характеру. Завдяки оперативному обліку керівник господарства отримує потрібні оперативні дані щодо виконання виробничого графіку і замовлень, залучення матеріального, людського і фінансового ресурсу, реалізацію товару, формування собівартості та накопичення прибутку.

Роль оперативного обліку особливо важлива в боротьбі за збереження економії сировини, напівфабрикатів, матеріалів та комплектуючих виробів під час виробництва. Оскільки частина вищевказаних цінностей можливо втратити під час технологічного процесу, в легкій чи харчовій промисловості варто вести журнал спеціальних операцій з урахуванням руху готової продукції. Даний облік дозволяє уникнути крадіжки, так як в оперативному журналі обліку руху готової продукції вказується, на якій саме операції були втрачені цінності та хто був винуватцем. Тому дані оперативного обліку повинні використовуватися працівниками бухгалтерії насамперед для контролю та достовірності обліку.

Багато значить оперативний облік щодо забезпечення контролю за використанням робочого часу, трудових ресурсів, непродуктивними втратами виробництва, доцільним і ефективним використанням прибутку.

Зі збільшенням обсягів виробництва і ускладненням виробничо-господарської діяльності потік інформації значно збільшився. Сучасне управління

виробництвом стало вимагати дійсного оперативного регулювання виробництва. У цих умовах бухгалтерський облік не задовольняв потрібних вимог та його роль в оперативному управлінні через недостатню оперативність знизилася, в свою чергу роль оперативного обліку зросла.

Це було пов'язано з тим, що оперативний облік давав змогу здійснювати контролювати і регулювати господарські операції під час їх виконання або відразу після їх закінчення. І зрозуміло, бухгалтерія цього забезпечити не могла.

Перевага оперативного обліку полягає в тому, що він дає можливість не тільки стежити за процесами або операціями в міру їх виникнення, а й виявляти відхилення від нормального ходу цих процесів і операцій. Вій підпорядковується потребам управління та перш за все оперативного регулювання виробництва.

Сучасні умови сільськогосподарського виробництва продукції тваринництва обумовлюють потребу в раціональній побудові системи оперативного управління. Практика діяльності ФГ «НАТОН» засвідчує, що оперативна облікова інформація є основою здійснення оперативного управління та контролю. Точність зазначеної інформації, оперативність і об'єктивність дозволяють вчасно регулювати виконання виробничих завдань сільськогосподарського підприємства для цілей досягнення максимального ефекту.

Тому оперативність обліку ФГ «НАТОН» є можливим за умови його раціональної організації та побудови таким чином, щоб в системі оперативного обліку відображались всі господарські операції, що відбуваються на кожній ділянці складного механізму сільськогосподарської діяльності. На сьогоднішній день в ФГ «НАТОН» він фактично організовується стихійно, на розсуд виконавців. Як правило, його завданням виступає покликання заповнити вакуум, що може виникати поміж моментом здійснення господарської операції та її реєстрацією в бухгалтерському обліку.

Оскільки методика оперативного обліку, який має бути організований в господарстві, залежить від правових, виробничих, соціальних, економічних, природних та технічних умов діяльності, то регламентувати його організацію

потрібно на рівні ФГ «НАТОН». На сьогоднішній день оперативний облік в фермерському господарстві ведеться автономно від бухгалтерського, а також охоплює лише окремі ділянки, що необхідні для оперативного управління виробництвом. Переважно оперативному обліку підлягають процеси виробництва продукції рослинництва, а тваринництво залишається на другому плані.

Перед керівництвом і обліковою системою фермерського господарства «НАТОН» постають завдання вдосконалювати методику і організацію оперативного обліку, обґрунтувати склад інформації та інформаційних запитів, що будуть отримуватись на його засадах та організувати контроль працівників всіх рівнів, а також обґрунтувати проблеми та визначити перспективи його подальшого розвитку.

В процесі діяльності ФГ «НАТОН» та сільськогосподарського виробництва готової продукції оперативний облік повинен здійснюватись через такі причини:

- необхідності відображення в обліковій системі об'єктів, які не мають методики відображення в бухгалтерському обліку, а також їх важко відобразити вартісними вимірниками (наявність інтелектуального капіталу, вигідних постачальників і покупців, трудових ресурсів, та ін.);

- неможливості відображення в інших системах обліку загальної сукупної інформації, що відтворює окремі елементи (походження тварин, екологічний стан, вплив господарських операцій на оточуюче середовище);

- вимоги відображення нових об'єктів за різними оцінками; негайної вимоги в отриманні потрібної для управління інформації впродовж коротких проміжків часу;

- виникнення непередбачуваних факторів, які визначають нові умови виробничого процесу та формування оперативних, тактичних, а також стратегічних рішень;

- територіальної автономності структурних підрозділів, а також відсутності налагодженої взаємодії між ними, що ускладнює завдання управління інформацією.

Отже, в діяльності ФГ «НАТОН» за умов функціонування системи

оперативного обліку і контролю, контролю підлягають як процеси вирощування продукції тваринництва, так і технології та сама система управління екологічними процесами.

Системи оперативного обліку та контролю господарства повинна взаємодіяти таким чином, щоб показники постійно покращувались в напрямі дотримання екологічних вимог, які щоденно зростають, і які могли б забезпечувати сучасну модернізацію технологій виробництва, технологічних вузлів і систем.

Управління підприємством в непростих економічних умовах, що склалися в країні на сьогоднішній день, важко уявити без повноцінної автоматизації, це значно полегшує виконання рутинних операцій. Поширені на сьогодні види автоматизації бухгалтерських операцій і податкового обліку не просто забезпечують виконання всіх необхідних функцій, але й дають можливість ефективно оцінювати результати діяльності.

Щоб здійснювати регулювання оцінки сільськогосподарської продукції можна додатково до рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» ввести окремий субрахунок, на якому можна було б обліковувати дооцінку (уцінку) справедливої вартості сільськогосподарської продукції.

З метою покращення системи обліку на підприємстві можна в подальшому більше впроваджувати комп'ютерні інформаційні облікові системи, які базуються на сучасних інформаційних технологіях.

Бухгалтери і керівники від таких змін отримують чисельні переваги та виграє саме підприємство. Впровадження комп'ютерної техніки не передбачає внесення значних змін до принципів в бухгалтерському обліку, але техніка збору та обробки інформації у ФГ «НАТОН» потребує вдосконалення. Тим більше, з'являються додаткові способи контролю. Абсолютно кожен елемент бухгалтерської способу документування господарської операції, відображення облікової інформації на рахунках та інвентаризація - змінюється за формою.

Від стану первинного обліку та способу ведення інформації з документів в комп'ютер залежить якість бухгалтерського обліку і ефективність його

автоматизації.

Запровадити автоматизоване документування на комп'ютерах можна лише з невеликою кількістю документів, заповнення яких відбувається в бухгалтерії. Завдяки цьому, в бухгалтерії накопичуються значні обсяги документів, з яких слід вводити інформацію в комп'ютер.

Пониження трудомісткості внесення, мінімізація рутинних операцій, які повторюються та автоматизація формування бухгалтерських проводок є важливим питанням і вирішується у програмному комплексі через максимальне використання нормативно довідкової інформації.

Щодо автоматизованої системи обробки економічної інформації з обліку готової продукції і її реалізації за використання автоматизованого робочого місця, вона передбачає вирішення наступних завдань: облік руху готової продукції на складі, облік реалізованої продукції, облік товарів.

Важливе значення в організації автоматизованого процесу обліку готової продукції і її реалізації має використання бухгалтером функцій задля отримання довідкової інформації. На підставі наявних в інформаційній базі даних бухгалтер отримує на екрані потрібну для контролю перевірки інформацію. Використовуючи в системі автоматизованого формування документу, за обраними даними бухгалтер здійснює перевірку за наступними основними параметрами:

- контроль за правильністю припустимої кореспонденції бухгалтерських рахунків, шляхом використання довідника "проводки господарських операцій". При виявленні помилок бухгалтер переглядає формування даних у первинних документах і робить зміни відповідно до діючої системи обліку;
- контроль за повнотою вихідної інформації шляхом порівняння первинних даних і даних, що беруть участь у розрахунку;
- контроль за правильністю здійснення розрахунків (алгоритм вирішення завдання);
- своєчасність здійснення розрахунків і відображення результатів на рахунках бухгалтерського обліку;

- контроль взаємозв'язку показників в інформаційній базі.

Для здійснення повноцінного контролю за вхідною інформацією, має формуватися реєстр з усіх наявних видів первинних документів.

3.2 Вдосконалення обліку готової продукції тваринництва

Саме в час становлення ринкових відносин і запровадження нових форм господарювання роль обліку та аудиту, будучи складовими господарського механізму, значно посилюється, тим більше, виникає потреба їх подальшого удосконалення.

Майже кожен обліковий процес в сільському господарстві зараз може бути кращим, по причині невідповідності їх рівню соціально-економічного розвитку суспільства, відсутності єдиного координаційного центру управління, докорінної заміни обліку новими економічно-обліковими моделями зарубіжного зразка, що розраховані на відображення обліку приватними і малими об'єктами господарювання.

Є потреба розробити одні типові внутрішньогалузеві аспекти обліку, саме виходячи з особливостей галузевого виробництва та керуючись загальнонаціональною системою обліку, які за потреби можна буде адаптувати до конкретних умов та особливостей кожного окремого суб'єкта господарювання.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 „Запаси”, та П(С)БО 16 «Витрати» не достатньо розкривають особливості обліку виробництва в галузі тваринництва. З удосконаленням методології обліку потребує перегляду документація з первинного обліку надходження тварин та продукції тваринницької галузі.

Щодо первинного обліку продукції тваринництва, то було б доцільніше і значно зручніше використовувати повністю автоматизовану форму обліку. На сьогоднішній день облік у птахівництві ведеться за первинними документами, а систематизувати весь рух первинної документації працівникам вдається завдяки програмі «1С: Підприємство 8.3 Бухгалтерія Сільськогосподарського

підприємства для України».

Та кількість документів, яка використовується у сучасному світі в кожному підприємстві, швидко зростає. Від рівня оперативної обробки документації та інформації, швидкості взаємодії між структурними підрозділами організації та контрагентами залежить ефективність функціонування кожної організації будь-якого профілю. Саме через це, автоматизувати документообіг - це одна з першочергових задач сучасного господарства.

Повний перехід на автоматизацію і є основним методом вдосконалення обліку. Крім того, автоматизація знижує ризик помилок в документах і дозволяє ефективніше використовувати кадрові ресурси, перенаправляючи їх на виконання інших завдань.

В рослинництві облік повністю автоматизовано і це значно полегшує роботу облікового складу, перехід на автоматизацію і в тваринництві спростить роботу фахівців.

Основною ідеєю переходу до повної автоматизації, є залучення бухгалтера до центру виробництва готової продукції – м. Путивль. Задля запровадження первинної документації в електронній формі і відмови від первинної документації паперового зразку.

Електронний документообіг - це сукупність процесів створення, обробки, відправлення, передачі, отримання, зберігання, використання і знищення електронних документів, що відбуваються з використанням перевірки цілісності і при потребі з підтвердженням факту одержання таких документів. Електронний документ можна створити, передати, зберегти та перевести електронними засобами у візуальну форму, мається на увазі, що його можливо вивести на екрані комп'ютера у звичайному вигляді і також роздрукувати.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» первинна документація - це підстава для бухгалтерського обліку господарських операцій. Первинна документація може бути складена як в паперовій так і в електронній формі, також має містити такі обов'язкові реквізити: назва документу, дата складання, найменування

підприємства, від імені якого складається цей документ, обсяг і зміст господарської операції, її одиниця виміру також вказуються посади осіб, які відповідальні за здійснення господарської операції та коректність її оформлення, ставиться особистий підпис чи інші дані, які дозволяють ідентифікувати особу, що брала участь в здійсненні господарської операції.

Щодо первинної документації, яка була складена в електронній формі, її застосування в бухгалтерському обліку можливе за умови якщо дотримані вимоги законодавства про електронні документи і електронний документообіг. Господарська операція має відображатися в облікових регістрах в тому звітному періоді, в якому вона була здійснені. Відповідно до статті 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» бухгалтерський облік і фінансова звітність організації має ґрунтуватися, в першу чергу на принципі нарахування, мається на увазі, що доходи та витрати повинні відображатися в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності під час їх виникнення, і це не залежить від дати надходження чи сплати грошових коштів.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» питанням щодо організації бухгалтерського обліку в господарстві займається його власника або ж уповноважений орган у відповідності з законодавством та установчими документами, що здійснює керівництво підприємством та відповідає за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксації фактів здійснення усіх господарських операцій у первинній документації.

Підприємством самостійно обирається форма бухгалтерського обліку як система регістрів обліку і порядку, способу реєстрації і узагальнення інформації в регістрах з урахуванням та дотриманням єдиних засад, що є встановленими Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», також при урахуванні тонкощів своєї діяльності і способу обробки облікових даних, а ще затверджує правила документообороту. Положенням про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку, що затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 встановлюється

порядок створення, прийняття, відображення в бухгалтерському обліку, і також зберігання первинної документації.

Первинна документація, яка складена в електронній формі, використовується для реалізації цілей бухгалтерського обліку, за умови якщо він містить усі необхідні реквізити, що визначені Законом, а підпис на ньому підпис дозволяє ідентифікувати особу, що бере участь і здійсненні господарської операції і є відповідною до вимог законодавства про електронні документи і електронний документообіг. Згідно до Закону та Положення врегульовані питання відображення в облікових регістрах господарських операцій в тому звітному періоді, коли вони були здійснені, у випадку якщо первинна документація не надійшла від контрагента чи не містить усіх обов'язкових реквізитів і використання для єдиних цілей бухгалтерського обліку первинної документації, що складена в електронній формі.

Навіть провівши порівняння, можна проаналізувати всі позитивні та негативні сторони.

Електронний документообіг значно оптимальніший з боку витрат часу чи фінансових витрат, також на рівні прийняття тих чи інших рішень.

Тому при дотриманні всіх вищевказаних законодавчих норм, ФГ «НАТОН» має реальні можливості переходу на повну автоматизацію і тим самим посприяти зменшенню залучення трудового ресурсу.

Довгий час документообіг на підприємствах організовувався тільки на паперових носіях. Тому обробка інформації забирала багато часу. На сьогодні, скоротити час роботи є реальний через стрімкий розвиток технологій. Продуктом цього розвитку є різноманітні за призначенням системи, одна з них - система електронного документообігу (ЕДО).

Повний перехід на без паперову обробку майже не можливий, але все ж таки електронний документообіг вже значно переважає і дозволити собі повноцінно перейти на електронну первинну документацію буде можливість при введенні змін в Є варіант перебудови обов'язків облікового штату фермерського господарства, задля спрощення ведення обліку готової продукції тваринництва.

Саме перевівши одного бухгалтера з центрального офісу смт. Степанівки до м. Путивль, центру знаходження птахофабрики, вдається скоротити безліч облікових процесів. Схема удосконалення обліку на ФГ «НАТОН» наведена на рисунку 3.1.

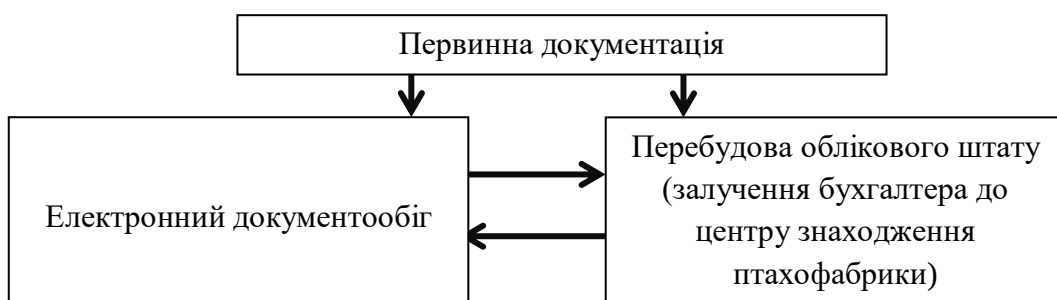

Рисунок 3.1 – Схема удосконалення обліку на ФГ «НАТОН»

Джерело: сформовано автором.

Недосконале документальне оформлення результату обліку в галузі тваринництва це далеко не один недолік. В умовах ринкової економіки значно зростає значення показника собівартості готової продукції, він поступово стає найголовнішим показником ефективності у виробничому процесі. Досконала організація обліку і контролю має забезпечити своєчасну та повну інформацію щодо наявності тварин у кожній групі, її документальне оформлення і надходження з вибуттям за каналами, коректне відображення результату вирощування та відгодівлі, вчасна інвентаризація і відображення результатів проведеної інвентаризації.

Ще одним варіантом полегшення роботи для бухгалтерської служби, є перехід з «1С: Підприємство 8.3 Бухгалтерія Сільськогосподарського підприємства для України» на «BAS Бухгалтерія». Програма є максимально зручною і комфортною у використанні, з оптимізованим інтерфейсом користувача.

Облік витрат має бути побудований так, щоб були відображені всі витрати, що понесені в процесі виробництва продукції, формування собівартості продукції і визначення шляхів росту рентабельності виробництва. Попри це, вибір складу статей та порядок обліку витрат залишається на власнику підприємства.

Відповідно до П(С)БО 16 „Витрати” до складу собівартості продукції (робіт

та послуг) входять: прямі матеріальні витрати, інші прямі витрати, прямі витрати на оплату праці, загальновиробничі витрати. Не належать до собівартості продукції і списуються прямо на фінансові результати, адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати. Тобто, інші види витрат, що також за своєю економічною суттю формують частку поточних витрат, не входять до калькуляції, а відшкодовуються загальною сумою з виручки або валового доходу. Попри це, існує двояке ставлення щодо необхідності застосування даного способу калькулювання собівартості, так як за вітчизняною практикою вважалося потрібним складати точні калькуляції, це включало в себе всі грошово-матеріальні витрати.

На сьогоднішній день, як ніколи, важливим є аналіз статей за елементами, це дає змогу на кінцевому етапі знати собівартість одиниці продукції виготовленої і реалізованої. Тому, повнота включення витрат - це критерій точності обчисленої собівартості.

Зумовлює необхідність в оперативному визначенні витрат виробництва і у формуванні цін сільськогосподарської продукції, збільшення обсягу інформації про попит на продукцію, можливості збуту її при певних умовах, оскільки для виробника аграрної продукції є важливим систематичне зіставлення собівартості виробленої продукції разом з ціною, що склалася на ринку. Тому, значення технологічних карт при урахуванні продуктивності землі чи тварин сильно посилилось. На підставі цих карт згідно до діючих на підприємстві норм виробітку, матеріальних чи інших ресурсів, витрат праці, обчислюється загальна сума витрат виробництва у натуральному та грошовому виразі в розрахунку на гектар площі посіву культур, голову тварин та одиницю відповідної продукції.

Кожна ланка процесу обліку вимагає визначати конкретну мету і зміст, в інакшому випадку сутність обліку так і не буде розкритою. З ціллю поглибити облік та підвищити значимості обліку, є потреба створити облік за центрами відповідальності, мета якого - самоконтроль за споживанням виробничих ресурсів і виявленням причин відхилень від нормативів (за потреби). До завдань за центрами відповідальності можна віднести формування собівартості продукції,

робіт, послуг та розрахунків валового прибутку, і також прийняття управлінських рішень і підрозділі і по підприємству в цілому. Тож управлінський облік, як і фінансовий – це складова бухгалтерського обліку та не може існувати окремо.

Облік реалізації готової продукції і витрат на її виробництво визначається специфікою галузі та обсягом виробництва, особливістю проведення технологічного процесу, асортиментом готової продукції, організаційною структурою підприємства та деякими іншими факторами. Це все визначається обліковою політикою підприємства. Тому в даному дослідженні пропонується побудувати ефективну і дієву систему організації обліку готової продукції та її реалізації. Оскільки у сучасний період суть бухгалтерського обліку і його організація спрямовані на забезпечення обліковою інформацією керівництва, власників, інвесторів, та окремих інших користувачів.

Можна виділити основні проблеми обліку реалізації готової продукції, що потребують вирішення:

- відсутній контроль за процесом виробництва готової продукції;
- відсутній контроль при зберіганні готової продукції;
- неналежно оформлений в первинних документах процес реалізації готової продукції;
- не досконало організований процес взаємодії з покупцями і контрагентами;
- перевірка обсягів реалізації готової продукції;
- контроль виробничих витрат, що включаються до фактичної виробничої собівартості готової продукції;

При реалізації вищевказаних змін, господарство отримає можливість скоротити кількість працівників задіяних в роботі з первинною документацією по тваринництву, або ж направити цей трудовий ресурс в тому напрямку де є більша потреба, як приклад – внутрішній контроль підприємства.

Запропоновані аспекти удосконалення документації первинного обліку, його спрощення дозволять підвищити продуктивність праці облікового апарату і підняти на рівень вище якості аналітичної інформації. Крім цього, деталізація

обліку за центрами відповідальності дозволить посилити його значимість, посприє удосконаленню системи управління витратами не лише на рівні підприємства, а і в підрозділах, це сприятиме створенню системи обліку і управління виробництвом згідно з вимогами ринкового середовища.

3.3 Напрями оптимізації податкового навантаження при реалізації готової продукції

Дійсно є змога досягти всіх можливих законних способів зменшення обсягів сплати податків, і це реально тільки за умови ефективного податкового плануванні та оптимізації оподаткування. Проводячи оцінку динаміки ставок сплачуваних податків, сплановуючи податкові платежі, зростає економічна безпека, що сприяє зростанню обсягів діяльності підприємства.

В Україні податкова система не є найбільш ліберальною. Навіть розмір та кількість податків створюють не зовсім сприятливі умови для ведення бізнесу в Україні. Саме тому, не провівши належної оптимізації, ведення господарської діяльності є досить затратним. Саме з ціллю економії і запроваджується податкова оптимізація. Оптимізація не є одномоментним процесом. Вона потребує побудови підходу, корпоративної структури і роботи з контрагентами. І в умовах сучасності, що досить не прості, в умовах кризових явищ в сфері економіки, це є не тільки економія коштів, це ледь не єдиний реальний шанс залишитися на ринку. Податкова оптимізація є зменшенням розміру податкового зобов'язання, за допомогою ціленаправлених правомірних дій платника податку, які включають в себе загальне використання усіх наданих законодавством пільг чи податкових звільнень, інших законних переваг.

З метою оптимізації сплати податків виникає потреба дотримуватися кількох комплексних підходів для зменшення податкового навантаження саме законними методами: оптимізація дохідної частини, робота з грошовими потоками, збільшення витрат, переказ коштів з загальної системи оподаткування в господарстві, яке сплачує єдиний податок четвертої групи. Першочергово в дію

ідуть пільги, які надаються законодавством прямо. До них належать: використання спрощеної системи оподаткування, податкові послаблення для аграрного бізнесу, які діють на сьогоднішній день. Проте, це лише ті методи, що прямо передбачені державою.

До одних з методів, що широко поширюється як схема оптимізації - належить метод економії на перерахуванні податків за працевлаштованих робітників, за допомогою оформлення цих робітників як суб'єкта підприємницької діяльності на спрощеній системі оподаткування. Доручивши процес оптимізації податків господарства кваліфікованим адвокатам та аудиторам буде змога отримати максимальний результат. Використання оптимізаційних схем потребує надвисокого досвіду команди господарства, що займається цими схемами. Бо це є саме той випадок, коли відповідальні повинні мати високий рівень професіоналізму, оскільки саме це відіграє значну роль у зменшенні ризиків. В сучасних умовах господарювання сплата податків і вдале ведення обліку вимагає значної уваги з боку бухгалтерів і керівництва. Періодичні зміни і удосконалення вимагає постійного моніторингу тенденцій в обліку і контроль за особливістю здійснення податкових платежів.

На ФГ «НАТОН» питаннями оптимізації податків займається головний бухгалтер Стриж Оксана Володимирівна, за рахунок її багаторічного досвіду в господарстві вже використані майже всі оптимальні способи оптимізації податків. Також вона займається відслідковування змін у законодавстві, регулюванні та політичних тенденціях. Сам процес оптимізації податків в загальному вигляді включає в себе дві важливі стадії: теоретичну та практичну. На першій – теоретичній стадії здійснюється розробка найбільш раціональної для використання схеми, яка враховує всі особливості фермерського господарства «НАТОН» і законодавчі вимоги.

На другій стадії – практичній, реалізовується розроблена схема. В деталях процедура включає наступні етапи: створення схеми оптимізації податків, узгодження розробленої схеми, сам процес реалізації схеми, постійний контроль за веденням діяльності з урахуванням проведеної оптимізації та її коригування

за потреби.

Велика кількість схем оптимізації згруповують в собі певні елементи незаконності, що вже від самого початку створюють відчуття наче наявні порушення. Продуктом більшості схем є економія і побічні ефекти, які й створюють ризики. Основною метою фермерського господарства при виборі схеми оптимізації сплати податків є убезпечення господарства від можливих ризиків, так як дуже часто економічна вигода може затьмарювати можливі наслідки. З огляду на особливості застосування оптимізаційних заходів існує чотири моделі поведінки платників податків, ФГ «НАТОН» поєднує двоє з них.

Перша, здійснює економічну діяльність у правовому полі без використання спеціальних обхідних методів, що є спрямованими на зменшення податкових платежів. Основна мета платника при використанні цієї моделі – уникнути податкові правопорушення.

Друга модель - податкове планування.

Фермерське господарство «НАТОН» слідує за дотриманням правових норм з одного боку, а з іншого - обирає такі варіанти ведення господарської діяльності, які дозволяють зменшити суми податкових платежів. Використання цієї моделі потребує досить значних організаційних витрат, попри це, її застосування пов'язане з максимізацією економічних вигід в діяльності платника податків з урахуванням мінімальних ризиків.

Стратегічно, перехід суб'єктів економіки до моделі податкового планування є вигідним також і для держави, оскільки її наслідками є зростання рівня організації економічних відносин між підприємствами, покращення їх фінансового стану, вихід економічних агентів з тіні та зростання рівня розвитку національної економіки.

Звісно сплачувати податки має кожен суб'єкт підприємницької діяльності і не виконуючи цього обов'язку, може бути суворо покараний державою, у деяких випадках це прирівнюється до кримінальної. Але кожен підприємець має повне право на те, щоб зменшити свої податкові зобов'язання і знизити податкові платежі. Саме в цьому випадку і знадобиться така послуга, як податкове

планування і оптимізація податків. Це цілком законний та дуже ефективний метод, який дає можливість для платника податків зменшити існуючий розмір платежів.

Можемо розглянути якими способами є шанс оптимізувати податкове навантаження на ФГ «НАТОН». Обхід сплати податків будується на використанні законодавчо наданих можливостей в сфері податкового законодавства. Істотні можливості задля уникнення сплати податків в Україні з'являються при використанні наступних пільг: вкладання коштів у благодійну діяльність, перенесення балансових збитків на наступні податкові періоди, та інші. Девізом даного способу є правило «що не заборонене законом - є дозволеним». Проте, ризиком такої оптимізації є те, що разом зі зміною податкового законодавства частина способів уникнення зайвого оподаткування стає незаконною, або ж взагалі втрачає свою ефективність.

Наступним способом уникнути сплату податків є податкові пастки, їх розділяють на зміщення доходу, відкладення доходу та податковий арбітраж. Зміщення доходу є переведенням платником податку доходу під нижчу граничну ставку податку в умовах податкової структури разом зі зростаючими граничними ставками. Даний вид податкової пастки не є широко розповсюдженим, так як є інші більш дієві способи як уникнути сплати податків, наприклад, відкладання доходу чи перенесення дати сплати податку на час пізніше. Податковий арбітраж є ще одним в полі податкових лазівок, що передбачає собою способи оподаткування різноманітних об'єктів та платників податків згідно різних нормам.

Головна відмінність податкової оптимізації від ухилення сплати податків - це використання платником податку дозволених та незаборонених законом методів зменшення суми податкових платежів, при цьому без порушень даного законодавства. Пов'язуючи з цим, дані дії з боку платника податків не визначаються як податкове правопорушення або злочином та не понесуть за собою несприятливих наслідків в бік платника податку, наприклад данарахування податків або накладення фінансових санкцій і нарахування пені.

В діючому податковому законодавстві не закріплено критеріїв, які б дозволили провести чітке розмежування між законним зменшенням податків - податковою оптимізацією та ухиленням від сплати податків. У зв'язку з цим, актуальною є проблема так званих «сірих схем», коли платник податків формально не порушуючи жодну статтю податкового законодавства, але застосовуючи певні схеми, суттєво зменшує свої податкові зобов'язання порівняно з іншими платниками податків, які такі схеми не використовують.

Наприклад, зменшення відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за допомогою зворотного аутстафінгу, коли підприємством виводиться персонал до інших організації, переведених на спрощену систему оподаткування, а після цього бере їх в оренду.

Періодично вносяться відповідні поправки до податкових законів, ними законодавцю вдається закрити «прогалини» у податковому законодавстві, які дають змогу зменшити розмір податкових відрахувань платникам податків, що ухиляються від сплати податків.

Дані правки частіше можуть бути прийняті за результатами практичної діяльності податкових чи інших органів контролю внаслідок виявлення ними прикладів легального уникнення сплати податку, яка здійснюється через не до кінця чіткі і досконалі податкові закони. Поширеним є висновок, що найбільш оптимальним і ефективним є метод податкового планування, що представляє собою обрання між різними варіантами проведення фінансово-господарської діяльності та розміщення активів господарства з ціллю досягти низького рівня податкових зобов'язань, які виникають при цьому.

Ще одним варіантом є це побудова стратегії оптимізації податків задля розвитку підприємства, наприклад: створення низько податкових філій чи підрозділів, надання робочих місць інвалідам, визначення оптимальної кількості співробітників. За умови вибору такого шляху податкові платежі є не лише мінімальними, а й законодавчо обґрунтованими. Проте потребує високої кваліфікації персоналу, що може наносити додаткові витрати на оплату праці.

До податкової оптимізації належать способи зменшення податкових

платежів, основою яких є прогалини в законодавстві або які передбачають вибір між альтернативними системами оподаткування, встановленими чинним законодавством (наприклад, загальна і спрощена системи оподаткування). Податкова оптимізація являє собою законну діяльність, спрямовану на пошук оптимального варіанта здійснення фінансово-господарських операцій. Цей оптимальний варіант був обраний і ФГ «НАТОН» та характеризується не лише мінімальним рівнем сплачених податків, а й урахуванням всіх можливих наслідків його вибору, зокрема, податкових ризиків та відповідальності. ФГ «НАТОН» обрало найбільш зручну групу єдиного податку, яка є вигідною для господарства з податкової точки зору. Як виявилось, оптимізація податкового навантаження досить складний процес, який вимагає кропіткого аналізу законодавчих норм.

Оптимізація податків включає в себе кілька етапів, тому при розгляді вищевказаних пропозицій, ФГ «НАТОН» важливо розглянути запропоновану схему оптимізації податків, зображену на рисунку 3.2.

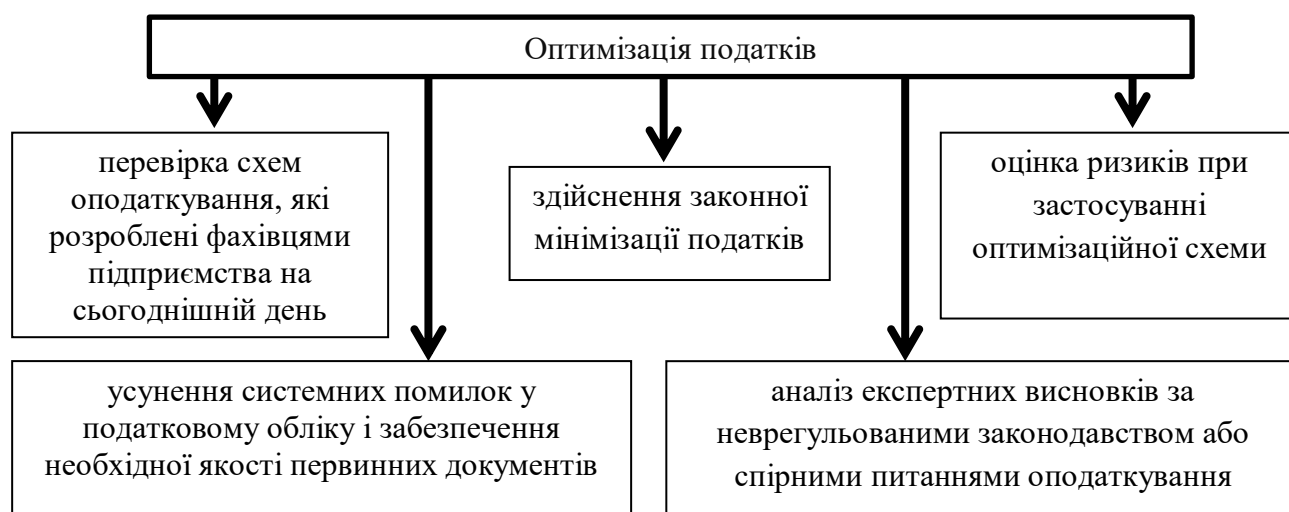

Рисунок 3.2 – Схема оптимізації податків ФГ «НАТОН»

Джерело: сформовано автором.

Тільки дотримуючись схеми оптимізації податків, є можливість проводити ретельний аналіз оптимізаційних схем задіяних на фермерському господарстві.

На сільськогосподарському підприємстві доцільно обґрунтувати запровадження внутрішнього розпорядчого документу про дійсність, своєчасність його податкових платежів, що зможе визначити його зміст та структуру. Це є у

відповідності до законодавчих та нормативних актів і відображує положення, щодо яких податкове законодавство дає можливість обирати методику визначення валових доходів, валових витрат і податкових зобов'язань.

З метою надійності, достовірності і своєчасності здійснення податкових платежів, є доцільним застосовувати на фермерському господарстві відповідне програмне забезпечення.

Такий захід дозволить узагальнити підходи до автоматизації податкових платежів, виокремити фактори впливу та вимоги до інформаційної системи сільськогосподарських підприємств.

Підсумовуючи вищесказане, податкове планування в господарстві і в тому числі будь-який важливий спосіб оптимізації податкового навантаження, має реалізуватися у відповідності з нормами чинного законодавства.

Запроваджена оптимізація має бути обов'язково економічно виправданою. Та в кінцевому результаті повинна ґрунтуватися на зростанні прибутку ФГ «НАТОН», а не слугувати тільки єдиній цілі – мінімізації податків.

Провівши розумну оптимізацію податків, господарство не лише знизить обсяг платежу за податками чи зборами але і отримає статус сумлінного платника податків в очах своїх партнерів та державних органів.

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумки проведеного дослідження, проаналізувавши організацію обліку готової продукції тваринництва та практичну діяльність ФГ «НАТОН» можемо зробити наступні висновки:

Готовою продукцією вважається продукція, що повністю закінчила обробку на конкретному підприємстві, пройшла усі стадії технічного випробовування, приймання, укомплектування, відповідно до умов договорів із замовниками та відповідає стандартам або затвердженим технічним умовам, не потребує подальшої обробки у господарстві і передана замовнику.

Облік готової продукції включає такий комплекс робіт, при виконанні яких забезпечується своєчасний і якісний облік виробництва, випуску та реалізації готових виробів не тільки в цілому за звітній період, але і за коротші проміжки часу (зміну, декаду тощо), контроль за цілістю і своєчасним відвантаженням готової продукції покупцям.

В роботі буди розглянуті шляхи переходу до повного автоматизованого обліку, при використанні електронної первинної документації.

Удосконалено методику та організацію оперативного обліку, визначено склад інформаційних запитів, що будуть отримуватись на його засадах. В діяльності ФГ «НАТОН» за умов функціонування системи оперативного обліку і контролю, контролю підлягають як процеси вирощування продукції тваринництва, так і технології та сама система управління екологічними процесами.

Система оперативного обліку та контролю господарства повинна взаємодіяти таким чином, щоб показники постійно покращувались в напрямі дотримання екологічних вимог, які щоденно зростають, і які могли б забезпечувати сучасну модернізацію технологій виробництва, технологічних вузлів і систем.

Розглянутий перелік можливих способів оптимізації податків в господарстві на сьогоднішній день.

Розроблені рекомендації та пропозицій щодо перебудови обов'язків облікового штату фермерського господарства, задля спрощення ведення обліку готової продукції тваринництва. Саме перевівши одного бухгалтера з центрального офісу смт. Степанівки до м. Путивль, центру знаходження птахофабрики, вдасться скоротити безліч облікових процесів.

Отримані результати в процесі дослідження дозволяють зробити висновок, що за останні три роки постійно зростали обсяги реалізації яєць, а саме, у 2021. було реалізовано яєць на 13 334,42 тис. грн. більше ніж у 2019р. Вдалим рішенням було замінити частину дорослої птиці на молодняк, який виявився значно продуктивнішим і дозволив збільшити обсяги реалізації.

В ході дослідження були розглянуті методи удосконалення облікової політики, оскільки в господарстві є суттєві проблеми (регламенти застарілі, містять переважно імперативну складову, носять формальний характер), що в значній мірі зумовлено неналежним рівнем методичного забезпечення, відсутністю мотивації у керівників та власників, які не до кінця розуміють можливостей впливу через облікові інструменти на результати діяльності.

Керівником господарства були створені необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечене неухильне виконання всіма підрозділами, службами, та працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог щодо додержання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.

Проте, вдосконалення облікової політики допоможе оптимізувати роботу та налагодити весь процес обліку в ФГ «НАТОН».

Повний перехід на автоматизацію і є основним методом вдосконалення обліку. Крім того, автоматизація знижує ризик помилок в документах і дозволяє ефективніше використовувати кадрові ресурси, перенаправляючи їх на виконання інших завдань.

Пропоновані сьогодні моделі автоматизації бухгалтерських операцій та податкового обліку не просто забезпечують виконання всіх необхідних функцій, але і дозволяють ефективно оцінювати результати діяльності.

В рослинництві облік повністю автоматизовано і це значно полегшує роботу облікового складу, перехід на автоматизацію і в тваринництві спростить роботу фахівців.

Галузь тваринництва також потребує застосування стратегії вибіркового розвитку, адже саме виробництво яєць є не тільки одним з важливих продуктів галузі тваринництва, а і є виробничим напрямком діяльності ФГ «НАТОН». Тому, пошук ефективних шляхів отримання конкурентних переваг є однією із умов забезпечення ефективності діяльності всього підприємства.

При розробці внутрішніх стандартів контролю буде можливість більш об'єктивно вести весь процес перевірки, так як зараз ці стандарти є розмитими і потребують удосконалення. Врахувавши всі вищевказані пропозиції ФГ «НАТОН» матиме змогу успішно розвиватися в подальшому.

Отже, для ФГ «НАТОН» управління та стратегічне планування – це процес створення і практичної реалізації генеральної програми дій.

Успіх виробничої діяльності ФГ «НАТОН» – головна ціль підприємства, яка буде досягнута в результаті задоволеності споживача, а також завоювання і збереження довгострокових конкурентних переваг на ринку, все це вдасться вивести на вищий рівень при змінах в обліку та оподаткуванні, розглянутих вище.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондур Т. О. Роль облікової політики підприємства в організації обліку виробництва продукції. *Економіка АПК*. 2019. № 10. С. 81-85.
2. Гарасим П. М., Давидович І. Є. Управлінський облік на підприємстві (методика ведення): монографія. Тернопіль: *Економічна думка*, 2011. 270 с.
3. Голяш І.Д., Романів С.Р., Черешнюк О.М. Податкове планування підприємства як засіб запобігання правопорушенням. монографія: 2018. № 18. С. 309-313.
4. Дерев'янка С. Інвентаризація та відображення її результатів в обліку. *Пропозиція*. 2012. № 4. С. 23-29.
5. Кучеркова С.О. Окремі аспекти щодо податкового навантаження. *Гроші, фінанси, кредит*. 2019. №27. С. 297-301.
6. Кухарський М., Гулик З. До питання обліку виробничих запасів і продукції сільськогосподарського виробництва в сільськогосподарських підприємствах. *Бухгалтерія в сільському господарстві*, 2005. № 8. С. 6 – 8.
7. Колібаба О. А. Облік витрат як вид господарського обліку. Макроекономічні проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку. 2013 р. Київ: Аналітичний центр “Нова Економіка”, 2013. С. 101-104.
8. Лінник В.Г., Лінник С.В. Методологічні та організаційні аспекти управлінського обліку. Формування ринкової економіки. Удосконалення економічної роботи на сільськогосподарських підприємствах в умовах перехідної економіки. К.: КНЕУ, 2003. С. 341-345.
9. Матвійчук М.О., Брехов С.С. Оптимізація рівня податкового навантаження на суб'єктів господарювання в Україні. *Молодий вчений*. 2018. № 1 (53). С. 926-929.
10. Мацак Т.Р. Контроль облікового відображення виробництва готової продукції тваринництва. Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації : матеріали Міжнародної науково-

практичної інтернет- конференції (м. Суми, 22 листопада 2022 р.) / за ред. проф. Назаренка О.В. Суми: СНАУ, 2022. с. 49-50

11. Мацак Т.Р. Напрями вдосконалення обліку готової продукції тваринництва. Проблеми та перспективи розвитку економіки: світові та національні аспекти: Збірник матеріалів Міжнародної наукової-практичної конференції, 18 листопада 2022 року. Одеса, ОДАУ. 2022. с. 352-354

12. Моссаковський В.Б. Основні положення обліку витрат у сучасних умовах. В.І. Дробот, Г.І. Зуб, М.П. Кононенко та ін./За ред. Ю.Я. Лузана, П.Т. Саблука. К.: „Преса України”.

13. Моссаковський В.Б., Кононенко Т.В., Кучеркова С.О. Облік біологічних активів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 6. С. 17 – 24.

14. Муравський В.В. Відмова від первинного документування як чинник інтеграції повністю автоматизованої системи обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 10. С.35 – 43.

15. Назаренко Г.В., Маніна А.С. Аналіз зарубіжного досвіду податкового планування на підприємстві. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. №16. С. 758–762.

16. Нікольчук Ю. М., Лугівська О. П. Організаційно-економічний механізм управління грошовими потоками підприємства в сучасних умовах господарювання. 2020 № 3. С. 95-102. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/19-2.pdf>. (дата звернення: 09.11.2022)

17. Облік загальнови­роб­ничих витрат : веб-сайт. URL: https://studwood.ru/1733020/buhgalterskiy_uchet_i_audit/oblik_zagalnovirobnichi_h_vitrat (дата звернення: 21.12.2021)

18. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності аграрних підприємств : монографія. Тернопіль : Крок, 2015. – 300.

19. Орищин Т.М. Оптимізація податкового навантаження підприємства: теоретичний та методичний аспекти. *Економіка та держава*. 2019. №4. С. 58-62.

20. Партин Г. О., Задерецька Р. І., Галечко І. Б. Управління грошовими потоками підприємства й оцінювання його ефективності. *Економіка*. 2014. Вип. 694-695. С. 108–112.
21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>. (дата звернення: 10.11.2022)
22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» Наказ Міністерства Фінансів України від 18.11.2005 р. №790 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>.
24. Правдюк Н.Л. Проблеми удосконалення фінансового обліку в сільському господарстві. *Економіка АПК*. 2004. - № 8. С. 107.
25. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
26. Рожельюк В.М. Організаційні основи документування операцій та діловодства в підприємствах. *Економіка АПК*. 2005. - № 9. С. 87-93.
27. Сук П.Л. Облік виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції в умовах ринку. *Методологія і практика*. К.: НАУ, 2013. С. 11 – 15.
28. Сухорукова О. Д. Проблематика обліку готової продукції на підприємстві та шляхи її вирішення. О. Д. Сухорукова, М. М. Матюха. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2019. № 15 (77), Т. 2 С. 35-38.
29. Харатур С. М. Головань Є. В. Вдосконалення управління грошовими потоками сільськогосподарського підприємства в умовах фінансової нестабільності. *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 43-50. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3331&i=6> (дата звернення: 09.11.2022)
30. Цвєткова Н. Сучасна організація обліку та складання звітності для прийняття управлінських рішень. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. №3. С. 14 – 27.

31. Шевченко Ю. Оприбуткування соломи: оформляємо та обліковуємо належно *Баланс Агро*. 2014. № 21. С. 18.
32. Drobyazko S., Shapovalova A., Bielova O., Nazarenko O., Yunatskyi M. Evaluation of Effectiveness of Responsibility Centers in the Management Accounting System. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal* 2019. Vol. 23 № 6. Available at: <https://www.abacademies.org/articles/evaluation-of-effectiveness-of-responsibility-centers-in-the-management-accounting-system-8797.html> (date of application 23.10.22).
33. Colin Drury. *Management and Cost Accounting*. Fourth edition. – London: International Thomson Business Press, 1996. – 928 p
34. Lehenchuk, S.F. 2011, In search of objective science of accounting, *Bukhhalters'kyj oblik i audit*, № 12, pp. 39-44.

ДОДАТКИ